

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК
Андеррайтинг қўмитаси мажлисининг
20__ йил «__» ____даги
№ ____ – сонли
Баённомаси билан
«ТАСДИҚЛАНГАН»

ЙЎЛДАГИ МОЛ-МУЛКНИ (ЮКНИ) СУЎУРТА ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ
(УМУМИЙ СУЎУРТА СОҲАСИНИНГ 7-СИНФИ)

Тошкент, 2026й.

МУНДАРИЖА

1-бўлим. УМУМИЙ ҲОЛАТЛАР	3
2-бўлим. АСОСИЙ ТУШУНЧАЛАР ВА ТАЪРИФЛАР	3
3-бўлим. СУҒУРТА СУБЪЕКТЛАРИ ВА СУҒУРТА ШАРТНОМАЛАРИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ БЎЙИЧА ЧЕКЛОВЛАР	4
4-бўлим. СУҒУРТА ОБЪЕКТЛАРИ	4
5-бўлим. СУҒУРТА ҲОДИСАСИ	5
6-бўлим. СУҒУРТА ҲОДИСАЛАРИДАН ИСТИСНОЛАР	6
7-бўлим. СУҒУРТА СУММАСИ	7
8-бўлим. СУҒУРТА МУКОФОТИНИНГ ТАРИФЛАРИ (СТАВКАЛАРИ) ВА ТўЛАШ ТАРТИБИ	8
9-бўлим. СУҒУРТАНИНГ МАКСИМАЛ (МИНИМАЛ) МУДДАТИ, СУҒУРТА ДАВРИ	9
10-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИ ТУЗИШ ТАРТИБИ	10
11-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ КУЧГА КИРИШИ ВА АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ	11
12-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИ БЕКОР ҚИЛИШ	11
13-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ БЕКОР ҚИЛИНИШИ	12
14-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ	12
15-бўлим. СУҒУРТА ДАЪВОЛАРИНИ КУРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ	15
16-бўлим. СУҒУРТА ҚОПЛАМАСИ МИҚДОРЛАРИ ВА ТўЛАШ ТАРТИБИ	15
17-бўлим. СУБРОГАЦИЯ	17
18-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ	18
19-бўлим. ФОРС - МАЖОР	18
20-бўлим. БОШҚА ШАРТЛАР	18
21-бўлим. НИЗОЛАРНИ КУРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ	18
ИЛОВАЛАР	19

1-бўлим. УМУМИЙ ҲОЛАТЛАР

1.1. Ушбу Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш қоидалари (бундан буён матнда «Қоидалар» деб юритилади) Ўзбекистон Республикасининг суғуртани тартибга солувчи қонунчилигига мувофиқ ишлаб чиқилган бўлиб, «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясининг (бундан буён матнда Суғурталовчи деб юритилади) йўлдаги юкни (юклар, багаж ва бошқа юкларни) ихтиёрий ва мажбурий суғурта қилиш бўйича асосий шартларини белгилайди.

1.2. Ушбу Қоидаларга мувофиқ Суғурталовчи йўлдаги юкни суғурталашнинг аниқ турлари бўйича алоҳида Суғурталаш қоидаларини ишлаб чиқиш ва қўллаш, улар асосида йўлдаги юкни (юклар, багаж, юк-багаж ва бошқа юкларни) суғурталашнинг аниқ шартномаларини ишлаб чиқиш ва тузиш ҳуқуқига эга.

Мажбурий суғуртани амалга оширишда ушбу Қоидалар суғуртанинг ушбу синфини тартибга солувчи қонун ҳужжатларида назарда тутилган шартларга зид бўлмаган қисмида қўлланилади.

1.3. Ушбу Қоидалар асосида Суғурталовчи жисмоний ва юридик шахслар (бундан кейин матнда - Суғурта қилдирувчилар) билан суғурта шартномаларини тузади, уларнинг шартлари суғурта шартномаси амал қиладиган даврда ва ҳудудда суғурталанган юк шикастланган ёки нобуд бўлган (йўқолган) тақдирда суғурта тўловларини таъминлайди.

2-бўлим. АСОСИЙ ТУШУНЧАЛАР ВА ТАЪРИФЛАР

2.1. Ушбу Қоидаларда қўлланиладиган асосий тушунчалар ва таърифлар, агар алоҳида айтиб ўтилмаган бўлса:

Суғурта шартномаси – ёзма (электрон) келишув бўлиб, унга кўра Суғурталовчи кўзда тутилган суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурта қилдирувчига ёки ушбу ҳодиса оқибатида қўрилган зарарни олишга ваколатли бўлган бошқа шахсга қоплаш ёки суғурта суммасини тўлаш мажбуриятини олади, Суғурта қилдирувчи эса белгиланган муддатларда суғурта мукофотини тўлаш мажбуриятини олади.

Мол-мулк (Юк) – Суғурта қилдирувчининг турли транспорт турлари: темир йўл, автомобиль, авиатранспорт ва ҳоказолар орқали ташиш (транспортда ташиш) чоғида юк, багаж ва бошқа юк кўринишида йўлда бўлган юки.

Наф олувчи - суғурталанган юкни сақлашдан қонунга, бошқа ҳуқуқий ҳужжатга ёки шартномага асосланган манфаатга эга бўлган ва суғурта шартномаси унинг фойдасига тузилган жисмоний ёки юридик шахс.

Суғурта суммаси – Суғурта шартномаси билан белгиланадиган, Суғурталовчининг Суғурта шартномаси бўйича Суғурта қилдирувчи олдидаги мажбуриятларининг чекланган ҳажмини ифодаловчи пул маблағлари суммаси.

Суғурта полиси – Суғурта шартномаси тузилганлигини тасдиқловчи ва Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта мукофоти ёки унинг биринчи қисми тўлангандан сўнг бериладиган (электрон) ҳужжат.

Суғурта мукофоти – суғурта шартномаси билан белгиланган тартибда ва муддатларда Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига тўлаши шарт бўлган суғурта учун тўлов.

Суғурта товони - Суғурта шартномасида кўрсатилган суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурта қилдирувчига етказилган зарарни қоплаш учун суғурта суммаси доирасида тўланадиган пул маблағлари.

Суғурта таваккалчилиги – содир бўлиш эҳтимоли ва тасодифидан суғурта ўтказиладиган тахмин қилинаётган ҳодиса.

Франшиза - зарар миқдори маълум миқдордан ошмаганда, бу зарар суғурта ҳодисаси деб эътироф этилмаслиги сабабли Суғурталовчини ҳар қандай тўловлардан озод қилиш. Франшиза суғурта суммасининг фоизи ёки қатъий суммада белгиланиши мумкин ва шартли ҳамда шартсиз франшизаларга бўлинади. Шартли франшизада Суғурталовчи франшизадан ошмайдиган зарар учун жавобгарликдан озод қилинади. Шартсиз франшизада

Суғурталовчининг жавобгарлиги франшиза чегириб ташланган зарар миқдори билан белгиланади.

Географик зона - суғурта шартномасида кўрсатилган мамлакатларнинг ҳудуди бўлиб, улар орқали юкнинг ҳаракатланиш йўналиши ўтади.

Суғурта даври - Суғурта шартномаси амал қиладиган вақт даври. Суғурталовчи Суғурта полисида кўрсатилган суғурта даври мобайнида содир бўлган суғурта ҳодисалари бўйича мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Абандон - Суғурта қилдирувчининг суғурталанган юкка бўлган ўз ҳуқуқларидан Суғурталовчидан тўлиқ суғурта суммасини олиш мақсадида унинг Нафсига воз кечиши.

Диспаша - умумий авария бўйича харажатларни кема, юк ва фрахт ўртасида тақсимлаш бўйича махсус ҳисоб-китоб.

3-бўлим. СУҒУРТА СУБЪЕКТЛАРИ ВА СУҒУРТА ШАРТНОМАЛАРИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ БЎЙИЧА ЧЕКЛОВЛАР

3.1. Ушбу Қоидалар бўйича суғурта қилдирувчилар ташкилий-ҳуқуқий шаклидан қатъи назар, Суғурталовчи билан мулк ҳуқуқи (эғалик қилиш, фойдаланиш, тасарруф этиш) асосида эғалик қиладиган юкни суғурта қилиш шартномасини тузган, шунингдек юкни ишончли бошқарувга, ижарага, лизингга, гаровга, сақлашга, воситачиликка, сотишга ва бошқа юридик асосларга кўра қабул қилган юридик шахслардир.

3.2. Жисмоний шахслар ёки якка тартибдаги тадбиркорлар билан юкни суғурталаш шартномалари тузилганда, ушбу юкка мулк ҳуқуқи (эғалик қилиш, фойдаланиш, тасарруф этиш) асосида эғалик қилувчи, шунингдек, юкни ишончли бошқарувга, ижарага, лизингга, гаровга, сақлашга, воситачиликка, сотишга ёки бошқа қонуний асосларга кўра қабул қилган муомалага лаёқатли жисмоний шахслар (Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар) суғурта қилдирувчилар ҳисобланади.

3.3. «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компанияси ушбу Қоидалар бўйича Суғурталовчи ҳисобланади ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ суғурта фаолиятини амалга оширади.

3.4. Суғурта шартномаси бўйича юк Суғурталовчи томонидан ушбу юкни сақлашда қонунга, бошқа ҳуқуқий ҳужжатга ёки шартномага асосланган манфаатга эга бўлган шахс (Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи) фойдасига суғурталаниши мумкин. Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчида суғурталанган юкни сақлашдан манфаатдорлик мавжуд бўлмаган тақдирда тузилган юкни суғурта қилиш шартномаси ҳақиқий эмас.

3.5. Ташувчи, омбор эгаси ёки ташилаётган юкнинг бошқа сақловчиси йўлдаги юкни суғурта қилиш шартномаси бўйича Наф олувчи бўла олмайди.

3.6. Суғурта шартномасининг Наф олувчи фойдасига тузилиши Суғурта қилдирувчини ушбу Шартнома бўйича мажбуриятларни бажаришдан озод этмайди, агар Шартномада бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса ёки Суғурта қилдирувчининг мажбуриятлари Наф олувчи томонидан бажарилган бўлса.

3.7. Муомалага лаёқатсиз ёки 18 ёшга тўлмаган жисмоний шахслар, банкротлик ва тугатилиш босқичида бўлган тўловга қобилиятсиз юридик шахслар, шунингдек, қонун ҳужжатларига мувофиқ Суғурталовчи томонидан суғурта маҳсулотининг мақсадли сегментига киритилмаган шахслар билан суғурта шартномалари тузилмайди.

4-бўлим. СУҒУРТА ОБЪЕКТЛАРИ

4.1. Ушбу Қоидалар бўйича суғурта объекти Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига зид бўлмаган, ташиш усулидан қатъи назар, юкни ташиш пайтида унинг шикастланиши ёки нобуд бўлиши (йўқолиши) билан боғлиқ бўлган Суғурта қилдирувчининг мулкый манфаатлари ҳисобланади.

5-бўлим. СУҒУРТА ҲОДИСАСИ

5.1. Ушбу Қоидаларнинг 5.2-бандида санаб ўтилган, суғурталанган юкнинг шикастланишига ёки нобуд бўлишига (йўқолишига) олиб келган ва Суғурталовчининг суғурта товонини тўлаш мажбуриятини келтириб чиқарган ҳодиса ушбу Қоидаларга мувофиқ суғурта ҳодисаси ҳисобланади.

5.2. Ушбу Қоидаларга мувофиқ, Суғурта шартномаси қуйидаги шартлардан бири асосида тузилиши мумкин:

5.2.1. **«Барча хатарлар учун масъулият билан»** Маҳкумни ушбу шарт билан суғурта қилиш шартномаси бўйича қуйидагилар суғурта ҳодисалари ҳисобланади:

а) ҳар қандай сабабга кўра содир бўлган юкнинг шикастланиши, тўлиқ нобуд бўлиши ёки тўлиқ ёки қисман йўқолишидан кўрилган барча зарарлар, 6-бўлимда назарда тутилган ҳолатлар бундан мустасно;

б) Суғурта қилдирувчи умумий авария бўйича қилиши шарт бўлган харажатлар ва бадаллар;

в) юкни қутқариш, зарарни камайтириш ва унинг миқдорини аниқлаш бўйича барча зарур ва мақсадга мувофиқ қилинган харажатлар, агар бундай зарар суғурта шартлари бўйича қопланса.

5.2.2. **«Хусусий авария учун жавобгарлик билан».** Ушбу шарт асосида тузилган суғурта шартномаси бўйича қуйидагилар оқибатида юкнинг шикастланиши, тўлиқ нобуд бўлиши ёки йўқолиши суғурта ҳодисалари ҳисобланади:

а) бўрон, довул, довул, вулқон отилиши ёки чақмоқ уриши;

б) портлаш ёки ёнғин;

в) кемаларнинг ҳалокатга учраши, тўқнашиши, кеманинг саёзликка қўниши, кема ёки бошқа ташиш воситасининг афдарилиши;

г) темир йўл ташиш воситасининг ҳалокатга учраши, афдарилиши ёки рельсдан чиқиши, кўприкларнинг ўпирилиши, автотранспортнинг йўл-транспорт ҳодисаси;

д) ҳаво транспорти воситасининг ҳалокатга учраши ёки қулаши;

е) кемалар, бошқа ташиш воситалари ўзаро тўқнашганда ёки улар ҳар қандай кўчмас буюмга тегиб кетганда;

ж) денгиз, дарё ёки кўл сувининг кемага ёки бошқа ташиш воситасига кириши.

Бундан ташқари, қуйидагилар қопланади:

з) кема ёки бошқа ташиш воситасининг бедарак йўқолиши оқибатида юкнинг йўқолиши;

и) кемага ёки бошқа ташиш воситасига юк ортиш ёки тушириш вақтида бутун жойнинг тушиб кетиши натижасида бутунлай нобуд бўлиши;

к) суғурта қилдирувчи умумий авария бўйича қилиши керак бўлган харажатлар ва бадаллар;

л) юкни қутқариш бўйича, шунингдек зарарни камайтириш ва унинг миқдорини белгилаш бўйича, агар бундай зарар суғурта шартлари бўйича қопланадиган бўлса, барча зарур ва мақсадга мувофиқ қилинган харажатлар.

5.2.3. **«Ҳалокат ҳолатларидан ташқари, шикастланиш учун жавобгарликсиз».** Ушбу шарт билан тузилган суғурта шартномаси бўйича 6-бўлим истисноларига кирмайдиган ҳодиса натижасида транспорт воситасининг ҳалокатга учраши оқибатида мол-мулкнинг тўлиқ ёки қисман нобуд бўлиши ёки йўқолиши суғурта ҳодисалари ҳисобланади.

5.3. Томонларнинг келишувига кўра суғурта шартномаси юқорида санаб ўтилган хавфлардан бири ёки уларнинг комбинацияси юзага келган тақдирда тузилиши мумкин.

5.4. Суғурта шартномаси халқаро суғурта бозорининг қоидалари, шартлари ва шартларига мувофиқ Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига зид бўлмаган бошқа ҳодисаларни ҳам назарда тутиши мумкин.

6-бўлим. СУГУРТА ҲОДИСАЛАРИДАН ИСТИСНОЛАР

6.1. 5.2.1., 5.2.2. ва 5.2.3-бандларнинг исталган шарти бўйича ҳалок бўлиш, шикастланиш ва харажатлар суғурта ҳодисалари деб эътироф этилмайди:

а) Суғурта қилдирувчи ёки унинг вакиллариининг қасддан ёки қўпол эҳтиётсизлиги, шунингдек, улардан бирортаси томонидан юкни ташиш, жўнатиш ва сақлашнинг белгиланган қоидаларини бузиши оқибатида юзага келган;

б) суғурталанган юкнинг табиий оқиши, оғирлиги ёки ҳажмининг табиий йўқолиши, норматив эскириши оқибатида;

в) суғурталанган юкни етарли даражада ёки яроқсиз ўраш (қоплаш) ёки тайёрлаш (ушбу изоҳни аниқроқ талқин қилиш учун "ўраш" деганда контейнер ёки лифтованга жойлашни ҳам тушуниш лозим), юкларни шикастланган ҳолатда жўнатиш натижасида юзага келган;

г) ҳарорат, трюм ҳавоси таъсири ёки суғурталанган юкнинг алоҳида хусусиятлари ёки табиий сифатлари туфайли юзага келган таъсирлар;

д) Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи ёки уларнинг вакиллариининг розилиги билан, аммо Суғурталовчининг розилигисиз портлаш ёки ўз-ўзидан ёниш учун хавфли бўлган моддалар ва буюмларни юклаш натижасида ёнғин ёки портлаш;

е) ташқи ўрами бутун бўлган ҳолда юкнинг камомади;

ж) ҳашаротлар, кемирувчилар, чувалчанглар томонидан етказилган;

з) етказиб беришнинг кечикиши туфайли юзага келган, ҳатто бундай кечикиш Шартнома билан қопланадиган хавф туфайли юзага келган бўлса ҳам (5.2.1.(б), 5.2.2.(и) бандларига мувофиқ тўланиши лозим бўлган харажатлар бундан мустасно);

и) қуйидаги сабабларга кўра:

-кема, лихтер ёки баржанинг денгизда сузмаслиги;

- суғурта қилдирувчига ёки унинг вакилларига юк ортиш пайтида кема, лихтер ёки баржа, ташиш воситаси, контейнер ёки лифтованнинг юкни хавфсиз ташиш учун яроқсизлиги маълум бўлган тақдирда;

к) тўловга қобилиятсизлик ёки ташиш воситасининг эгалари, кира қилувчилари ёки ҳайдовчилари томонидан мажбуриятларнинг бажарилмаслиги оқибатида содир бўлган.

6.2. Ушбу суғурта қуйидагилар туфайли юзага келадиган ҳалокат, харажатлар ва шикастланишларни қопламайди:

а) уруш, фуқаролар уруши, инқилоб, қўзғолон, исён, фуқаролар тартибсизлиги ёки урушаётган давлатларнинг ҳар қандай душманлик ҳаракатлари;

б) қўлга олиш, ҳаракатланишни тақиқлаш ёки ушлаб туриш (қароқчилик бундан мустасно) ва уларнинг оқибатлари ёки бундай ҳаракатларга ҳар қандай уринишлар;

в) давлат органларининг фармойиши билан олиб қўйиш, мусодара қилиш, реквизиция қилиш, хатлаш ёки йўқ қилиш;

г) дайди миналар, торпедалар, бомбалар ёки бошқа ташланган уруш қуроллари билан;

д) локаутга учраган ишчиларнинг ёки ишчилар ҳамда бошқа кўча тартибсизликларида ёки фуқаролар ғалаёнларида иштирок этаётган шахсларнинг иш ташлашлари;

е) ҳар қандай турдаги террорчилар ёки сиёсий сабабларга кўра ҳаракат қилувчи ҳар қандай шахсларнинг ҳаракатлари;

ж) атом ёки ядровий бўлиниш ва/ёки синтез ҳамда бошқа шунга ўхшаш реакциялар ёки радиация ёки радиоактив модда таъсиридан Нафланишга асосланган ҳар қандай қуролни қўллаш.

6.3. Ушбу Қоидаларнинг 5.2. ва 5.3-бандларида кўрсатилган шартларда тузилган Суғурта шартномалари бўйича, бундан ташқари, қуйидагилар туфайли етказилган зарарлар қопланмайди:

- а) сув тошқини ва зилзилалар;
- б) кеманинг терлаши ва йўлдаги юкнинг атмосфера ёгинлари таъсирида намланиши;
- в) ташқи ўрами бутун бўлган ҳолда идишнинг ифлосланиши ёки бузилиши оқибатида юкнинг қадрсизланиши;
- г) палубали юк ёки палубасиз кемаларда ташилаётган юк бортдан ташқарига отилганда ва тўлқинлар томонидан ювиб кетилганда;
- д) бутун ўринларнинг ёки уларнинг бир қисмининг ўғирланиши, йўқолиши ёки бутун ўринларнинг етказиб берилмаслиги.

6.4. Ушбу Қоидалар шартларига мувофиқ, агар Суғурталовчи билан ёзма равишда махсус келишувга эришилмаган бўлса, Суғурта қилдирувчининг учинчи шахслар олдидаги ҳар қандай жавобгарлигини қоплаш истисно этилади.

6.5. Томонларнинг келишувига кўра, ушбу Қоидаларнинг 5.2 ва 5.3-бандларида кўрсатилган суғурта шартлари ўзгартирилиши, тўлдирилиши ёки бошқа шартлар билан алмаштирилиши мумкин.

6.6. 5.4-бандда кўрсатилган таваккалчиликларни қоплаш Суғурталовчи томонидан қўшимча суғурта мукофоти эвазига тақдим этилади.

6.7. Суғурта шартномаси бир марталик ташиш/ёки сақлаш учун ҳам, Бош суғурта шартномасида кўрсатилган муайян муддат давомида кўп марталик ташиш ва/ёки сақлаш учун ҳам тузилиши мумкин.

6.8. Бош суғурта шартномаси мавжуд бўлган тақдирда, Суғурталовчи фақат ўз вақтида эълон қилинган ташишлар учун жавобгар бўлади. Суғурта қилдирувчи ҳар бир ташиш бўйича Суғурталовчига юк номенклатураси, унинг суғурта қиймати ва ташиш шартлари тўғрисидаги барча зарур маълумотларни маълум қилиши шарт. Суғурталовчи Суғурта қилдирувчининг талабига кўра Бош суғурта шартномаси таъсирига тушадиган алоҳида юк жўнатмалари бўйича суғурта полисларини беради. Суғурта полиси ва Бош суғурта шартномаси мазмунида тафовутлар мавжуд бўлган тақдирда, афзаллик суғурта полисига берилади.

7-бўлим. СУГУРТА СУММАСИ

7.1. Суғурта суммаси томонларнинг келишувига кўра, ҳам сўмда, ҳам эркин алмаштириладиган валютада, юкнинг суғурта қийматини тасдиқловчи ҳужжатлар асосида белгиланади. Агар юкнинг қиймати ҳужжатлар билан тасдиқланмаган бўлса, у ҳолда суғурта суммаси бозор қиймати асосида аниқланади, бунда суғурта суммаси суғурта шартномаси тузилган пайтдаги (кундаги) юкнинг ҳақиқий қийматидан ортиқ бўлиши мумкин эмас.

7.2. Томонларнинг келишувига кўра суғурта суммасига Суғурта қилдирувчининг юкни ташиш, сақлаш билан боғлиқ, ҳужжатлар билан тасдиқланган харажатлари ва суғурта қилинаётган юк қийматига нисбатан фоиз ҳисобида аниқланадиган кутилаётган Наф киритилиши мумкин.

7.3. Суғурта шартномасида томонлар суғурта ҳодисаси (франшиза) деб эътироф этилмайдиган зарарнинг энг кам миқдорини келишиб олишлари мумкин. Франшиза шартли ёки шартсиз бўлиши мумкин ва суғурта суммасига нисбатан фоизларда ёки мутлақ миқдорда белгиланади:

- шартли (чегирма қилинмайдиган) франшизада Суғурталовчи франшиза миқдоридан ошмайдиган зарар бўйича мажбурият олмайди, бироқ франшиза миқдоридан ошган тақдирда зарарни тўлиқ қоплайди;
- шартсиз (чегириладиган) франшизада Суғурталовчи барча ҳолларда франшиза миқдорини чегирган ҳолда зарарни қоплайди.

8-бўлим. СУҒУРТА МУКОФОТИНИНГ ТАРИФЛАРИ (СТАВКАЛАРИ) ВА ТЎЛАШ ТАРТИБИ

8.1. Суғурта мукофоти суғурта шартларининг таваккалчиликлар рўйхатини ҳисобга олган ҳолда мазкур суғурта синфи бўйича Суғурталовчи томонидан ишлаб чиқилган амалдаги тарифларга мувофиқ сўмда ҳам, эркин алмаштириладиган валютада ҳам белгиланади.

8.2. Суғурта тарифи оддий ва махсус (лойиҳа, рейс, ташиш учун) турларга бўлинади:

Оддий суғурта тарифи суғурта мукофотининг суғурта суммасидан фоизлардаги ставкасини ифодалайди ва оммавий, бир турдаги суғурта шартномалари бўйича суғурта мукофотини аниқлашда Нафланилади;

Махсус суғурта тарифи алоҳида лойиҳа (рейс, ташиш) учун суғурта қопламасини тақдим этишда алоҳида ҳисобланган суғурта мукофоти ставкаси (суммаси) бўлиб, суғурта суммасидан фоизларда ҳам, мутлақ пул ифодасида ҳам аниқланиши мумкин.

8.3. Одатдаги базавий суғурта тарифлари Суғурталовчи томонидан олдинги суғурта тажрибаси бўйича ҳисоб-китоблар асосида, турли манбалардан олинган статистик материаллардан Нафланган ҳолда, жорий аниқликлар, таваккалчилик портфелининг ўзгариш тенденциялари, «Умумий суғурта» тармоғининг 7-синфи бўйича жорий техник захиралар суммаси ва атроф-муҳитнинг муҳим омилларига қараб белгиланади. Суғурталовчи ҳар бир аниқ ҳолатда суғурта мукофоти миқдорини аниқлашда ташилаётган юк тури, Нафланилаётган транспорт турлари, масофа, қайта юклаш/қайта ортиш пунктлари сони, юкни жўнатиш ва қадоқлаш усуллари, ташишнинг мураккаблиги, хавфнинг тўпланиш эҳтимоли ва бошқалар каби муҳим хавф омилларининг қийматларига қараб базавий суғурта тарифларига тузатиш киритувчи компонентларни (аддитив, мультипликатив) белгилашга ҳақли.

8.4. Махсус базавий суғурта тарифлари эксперт хулосалари асосида белгиланади ва мавжуд тажрибадан Нафланган ҳолда аниқ лойиҳага, уни амалга ошириш шартларига, тадбирни тайёрлаш сифатига ва бошқа муҳим омилларга қараб тузатилади.

Ариза-сўровнома жадвалларида (суғурта шартномаси намунасининг 1-илоvasи) қопланадиган таваккалчиликларга таъсир этувчи энг муҳим омиллар келтирилган.

8.5. Брутто суғурта мукофотининг умумий таркиби қуйидагича:

$$P=P1+P2+P3+P4+P5,$$

бунда:

P1 – мукофотнинг таваккалчиликни сотиб олиш харажатларига (агентлик тўловлари) тааллуқли қисми бўлиб, у агентлар билан тузилган келишувларга қараб белгиланади. Суғурта қилдирувчи бевосита мурожаат қилганда нолга тенг бўлиши мумкин;

P2 - мукофотнинг ишни юритиш харажатларига тегишли қисми бўлиб, бухгалтерия ҳисоботи асосида ҳар чорақда ҳисоблаб чиқилади ва "Л брутто-мукофотнинг фоизи, бироқ М сўмдан кам бўлмаган миқдорда" кўринишида ифодаланади;

P3 - суғурта операциясининг Нафлилигига тааллуқли мукофотнинг бир қисми, суғурталовчининг ушбу синф ёки маҳсулот бўйича суғурта операциялари рентабеллиги меъёрининг белгиланган сиёсати асосида аниқланади, салбий, ноль ёки ижобий қийматга эга бўлиши мумкин;

P4 - мукофотнинг олдини олиш чора-тадбирлари захирасига тегишли қисми Суғурталовчининг олдини олиш чора-тадбирлари захирасини шакллантириш сиёсатига мувофиқ белгиланади ва ҳар чорақда кўпи билан бир марта ўзгариши мумкин;

P5 - актуар ҳисоблаш усулларида Нафланган ҳолда ҳисоб-китоб йўли билан аниқланадиган соф мукофот.

8.6. P5 нетто-мукофотини ҳисоблаш учун ёндашувлар 7-иловада келтирилган.

Ҳисобланган суғурта мукофотлари суғурталовчи учун ҳам, суғурта қилдирувчи учун ҳам иқтисодий мақсадга мувофиқлик (мақбуллик) тамойилларини қаноатлантириши керак. Вазиятга қараб, суғурталовчи суғурта мукофотини P1, P3, P4 улушларини камайтириш ва мукофотлар

захирасини инвестициялашдан келадиган келажакдаги даромадларнинг бир қисми ҳисобига камайтириши мумкин.

8.7. Бир марталик ташиш учун суғурта шартномасини тузишда суғурта мукофоти бир йўла тўланади.

8.8. Бир турдаги юкларнинг турли партияларини муайян муддат давомида ўхшаш шартларда мунтазам суғурта қилиш Томонларнинг келишувига кўра Бош шартнома асосида амалга оширилиши мумкин. Бош суғурта шартномасини тузишда суғурта мукофоти муайян даврда кутилаётган юк жўнатиш ҳажмлари учун ёки ушбу Шартнома таъсирига тушадиган навбатдаги партия жўнатилишига қараб олдиндан тўланиши мумкин.

Суғурта шартномасини тузишда томонлар суғурта мукофотини тўлашнинг бошқа тартибини ва навбатдаги суғурта мукофотини белгиланган муддатларда тўламаганлик учун санкцияларни келишиб олишлари мумкин.

8.9. Агар суғурта ҳодисаси муддати ўтказиб юборилган суғурта мукофотининг навбатдаги қисми тўланишидан олдин юз берган бўлса, Суғурталовчи Суғурта шартномаси бўйича тўланиши лозим бўлган суғурта товони миқдорини Суғурталовчига тўланган суғурта мукофоти қисмига мутаносиб сумма билан чеклаш ва, агар Суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, муддати ўтказиб юборилган суғурта мукофоти суммасини ҳисобга олиш ҳуқуқига эга.

Агар тўловни бўлиб-бўлиб тўлаш даврида суғурта ҳодисаси юз берса, суғурта қилдирувчи суғурта мукофотини бўлиб-бўлиб тўлаш ҳуқуқини йўқотади. Бу ҳолда у суғурта мукофотининг қолган қисмини тўлаши шарт. Қарз тўлангунга қадар суғурта қопламаси тўланмайди.

Суғурта мукофотининг қолган қисми келишилган муддатларда тўланмаган тақдирда, суғурта шартномаси кечиктирилган пайдан эътиборан бекор қилинган ҳисобланади, суғурта мукофотининг тўланган қисми қайтарилмайди.

8.10. Суғурта мукофоти қуйидагилар орқали тўланиши мумкин:

а) Суғурта шартномаси имзоланган кундан бошлаб 5 (беш) банк куни ичида Суғурталовчининг банк ҳисобварағига нақд пулсиз пул ўтказиш ёки, агар Суғурта шартномасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, Суғурта қилдирувчи томонидан юкнинг муайян партияси учун тақдим этилган ариза бўйича суғурта қопламасини тақдим этишга Суғурталовчининг розилигини олиш;

б) Суғурта шартномаси тузилган кунда Суғурталовчининг банкдаги ҳисоб рақамига нақд пул маблағлари киритилганда.

в) Суғурта шартномасини тузишда Суғурталовчининг кассасига ёки Суғурталовчининг суғурта агентига нақд пул тўлаш орқали.

8.11. Агар суғурта даврида суғурта тўловлари амалга оширилмаган бўлса, Суғурталовчи Суғурта қилдирувчига ёки у кўрсатган шахсга (Суғурталанган шахсга) суғурта мукофотининг бир қисмини улар томонидан қилинган харажатларни чегириб ташлаган ҳолда қайтаришга ёки тузилган шартнома шартларига мувофиқ кейинги шартномаларни тузишда суғурта мукофотларига чегирмалар беришга ҳақли.

9-бўлим. СУҒУРТАЛАШНИНГ МАКСИМАЛ (МИНИМАЛ) ДАВРИ СУҒУРТА МУДДАТИ

9.1. Суғурта шартномаси томонлар ўртасида бир йилгача, бир йил ва ундан ортиқ муддатга ҳамда битта ташиш учун тузилиши мумкин. Бунда суғуртанинг минимал муддати 1 кун ва максимал муддати 3 йилгача.

9.2. Суғурта шартномаси амал қиладиган даврда Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) Суғурталовчига Шартнома тузилаётганда хабар қилинган ҳолатлардаги ўзига маълум бўлган муҳим ўзгаришлар тўғрисида, агар бу ўзгаришлар суғурта таваккалчилигининг ошишига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин бўлса, дарҳол хабар бериши шарт. Анкета-аризада, шунингдек, Суғурта шартномасида (Суғурта полисида) ва Суғурта қилдирувчига тақдим этилган ушбу Қоидаларда кўрсатилган ўзгаришлар (шу жумладан: юкни жўнатишнинг сезиларли даражада секинлашиши, суғурта шартномасида шартлашилган йўналиш ёки одатдаги йўлдан четга

чиқиш; рейснинг кечикиши, юкни қайта юклаш, тушириш ёки етказиб бериш пунктининг ўзгариши, жўнатиш усулининг ўзгариши ва бошқалар) жиддий ўзгаришлар деб эътироф этилади.

9.3. Суғурта таваккалчилигининг ошишига олиб келадиган ҳолатлар тўғрисида хабардор қилинган Суғурталовчи Суғурта шартномаси шартларини ўзгартиришни ёки таваккалчиликнинг ошишига мутаносиб равишда қўшимча суғурта мукофоти тўлашни талаб қилишга ҳақли.

Агар суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суғурта шартларининг ўзгаришига рози бўлмаса ёки қўшимча мукофот тўлашдан бош тортса, суғурта шартномаси таваккалчилик ўзгарган пайтдан бошлаб бекор қилинади. Суғурталовчи, шунингдек, Шартноманинг бекор қилиниши натижасида етказилган зарарни қоплашни талаб қилишга ҳақли.

9.4. Шартномани бекор қилиш тўғрисидаги келишув Шартнома билан бир хил шаклда тузилади, томонларнинг мажбуриятлари Шартномани бекор қилиш тўғрисидаги келишув тузилган пайтдан бошлаб, суғурта шартномаси суд тартибида бекор қилинганда эса - суднинг Шартномани бекор қилиш тўғрисидаги қарори қонуний кучга кирган пайтдан бошлаб тўхтатилади.

9.5. Суғурталовчи, агар суғурта таваккалчилигининг ошишига олиб келадиган ҳолатлар аллақачон бартараф этилган бўлса, Суғурта шартномасини бекор қилишни талаб қилишга ҳақли эмас.

10-бўлим. СУГУРТА ШАРТНОМАСИ ТУЗИШ ТАРТИБИ

10.1. Суғурта шартномаси ёзма шаклда тузилиши лозим (2-илова). Ёзма шаклга риоя қилмаслик Суғурта шартномасининг ҳақиқий эмаслигига олиб келади.

10.2. Юкни суғурталаш шартномаси Суғурта қилдирувчи жойлашган жойда ҳам, юк турган жойда ҳам тузилиши мумкин.

10.3. Суғурта шартномасини тузишда Суғурта қилдирувчи ва Суғурталовчи ўртасида Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 929-моддасида назарда тутилган шартлар бўйича келишувга эришилиши керак.

10.4. Суғурталовчи ва Суғурта қилдирувчи Суғурта шартномасини тузишда, агар бу Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига зид бўлмаса, ушбу Қоидаларнинг айрим қоидаларини ўзгартириш, тўлдириш ёки чиқариб ташлаш ҳуқуқига эга. Суғурта қопламасини кенгайтиришда Суғурталовчи қўшимча равишда қопланадиган таваккалчиликларга мувофиқ махсус ишлаб чиқилган тарифларни қўллаш ҳуқуқига эга.

10.5. Суғурта шартномасини тузиш учун Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига Суғурталовчи томонидан белгиланган шаклда ёзма Ариза-Сўровномани тақдим этади, у Суғурта шартномасининг ажралмас қисми ҳисобланади ва қуйидаги маълумотларни ўз ичига олиши лозим:

- а) юкнинг аниқ номи, ўрам тури, ўриндиқлар сони ва оғирлиги;
- б) коносаментлар ёки бошқа ташиш ҳужжатларининг рақамлари ва саналари;
- в) транспорт тури (денгиз орқали ташишда - кеманинг номи, қурилган йили);
- г) ташувчининг номи;
- д) юкни жўнатиш усули (трюмда ёки палубада - уйиб, тўкиб, қуйиб ва шу кабилар);
- е) юкни жўнатиш, қайта юклаш ва етказиб бериш пунктлари;
- ж) юк жўнатилган сана;
- з) юкнинг суғурта суммаси;
- и) Суғурта қилдирувчи суғурталанишни истаган шартлар.

Ариза-анкетага Суғурта қилдирувчи юкнинг тегишлилигини ва қийматини тасдиқловчи ҳужжатларнинг, ташиш ҳужжатларининг, суғуртага тақдим этилган юкнинг рўйхати ва Суғурталовчига зарур бўлган бошқа ҳужжатларнинг нусхаларини илова қилиши керак.

Бундан ташқари, Суғурта қилдирувчи таваккалчилик даражаси тўғрисида фикр юритиш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳолатлар тўғрисида ўзига маълум бўлган бошқа барча маълумотларни ҳам маълум қилиши шарт.

10.6. Суғурта шартномаси томонлар имзолаган битта ҳужжатни тузиш ёки Суғурталовчи томонидан Суғурта қилдирувчига Суғурталовчи имзолаган Суғурта полисини (3-илова) топшириш йўли билан тузилиши мумкин. Сўнгги ҳолатда Суғурта қилдирувчининг таклиф этилган шартларда Суғурта шартномасини тузишга розилиги унинг Суғурта полисини қабул қилиши, бу ҳақда Суғурта полисининг иккинчи нусхасига (нусхасига) ёки Суғурта қилдирувчининг ёзма аризасига ёзиб қўйиши ҳамда суғурта мукофотини ёки унинг биринчи қисмини тўлаши билан тасдиқланади.

10.7. Агар Суғурта шартномасида беришнинг бошқа муддати назарда тутилмаган бўлса, Суғурта полиси қуйидаги ҳолларда берилади:

- а) суғурта мукофоти (унинг биринчи қисми - бўлиб-бўлиб тўлашда) нақд пулсиз тўланганда Суғурталовчининг ҳисоб рақамига келиб тушган кундан бошлаб 3 календарь кун мобайнида;
- б) суғурта мукофоти (унинг биринчи қисми - бўлиб-бўлиб тўлашда) электрон тўлов тизимлари орқали тўланган кунда.

11-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ КУЧГА КИРИШИ ВА АМАЛ ҚИЛИШ МУДДАТИ

11.1. Суғурта шартномаси, агар унда бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, тарафлар уни имзолаган пайтдан бошлаб кучга киради.

11.2. Суғурталовчининг Суғурта шартномаси бўйича мажбуриятлари суғурта мукофоти (унинг биринчи қисми - бўлиб-бўлиб тўлаш шarti билан) ўз вақтида тўланган тақдирда, юк ташувчининг масъул ходимлари томонидан жўнатиш пунктидаги омбордан ташиш учун қабул қилинган пайтдан бошлаб кучга киради ва бутун ташиш давомида (шу жумладан, қайта юклаш ва қайта юклаш, шунингдек, қайта юклаш ва қайта юклаш пунктларидаги омборларда сақлаш) юк Суғурта полисида кўрсатилган манзилга етказилгунга қадар давом этади, бироқ, агар Суғурта шартномаси шартларида бошқача тартиб назарда тутилмаган бўлса, юк охириги тушириш портида ташиш воситасидан туширилганидан кейин 60 кундан ошмаслиги керак.

11.3. Юкни лихтерларда, баржаларда ва бошқа ташувчи кемаларда етказиб бериш вақтида Суғурталовчи бундай кемалардан Нафланиш маҳаллий шароитларга кўра одатий ҳол бўлган тақдирдагина мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

11.4. Суғурта шартномасининг амал қилиши Суғурта полисида (Суғурта шартномасида) биз томонимиздан кўрсатилган куннинг 24 соати ўтгач тўхтатилади.

12-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИ БЕКОР ҚИЛИШ

12.1. Суғурта шартномаси исталган вақтда томонлардан бирининг ёзма аризасига кўра бекор қилиниши мумкин, бу ҳақда суғурта шартномасида келишилган муддатдан кечиктирмай бекор қилиш мўлжалланаётган санагача маълум қилиниши шарт.

12.2. Суғурта шартномаси муддатидан олдин бекор қилинган тақдирда, тўланган суғурта мукофоти қуйидаги тартибда қайтарилади:

- Суғурталовчи томонидан Суғурта шартномаси шартлари бузилганлиги сабабли Суғурта қилдирувчининг ташаббуси билан Суғурта шартномаси муддатидан олдин бекор қилинганда, суғурта мукофоти тўлиқ қайтарилади;
- Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) Суғурта шартномасидан муддатидан олдин воз кечган тақдирда, агар Суғурта шартномасида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, Суғурталовчига тўланган суғурта мукофоти қайтарилмайди.
- Суғурталовчининг ташаббуси билан Суғурта шартномаси Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта шартномаси шартлари бузилганлиги сабабли муддатидан олдин бекор қилинганда, суғурта мукофоти қайтарилмайди.

12.3. Суғурта шартномасини бекор қилиш нияти тўғрисида томонлар, агар Суғурта шартномасида хабар қилишнинг бошқа муддати назарда тутилмаган бўлса, Суғурта

шартномасини бекор қилиш мўлжалланаётган санадан камида 30 кун олдин бир-бирларини хабардор қилишлари шарт.

13-бўлим. СУҒУРТА ШАРТНОМАСИНИНГ БЕКОР ҚИЛИНИШИ

13.1. Суғурта шартномаси қуйидаги ҳолларда бекор қилинади:

- унинг амал қилиш муддати тугаганда;
- Суғурталовчи томонидан Суғурта шартномаси бўйича мажбуриятларнинг тўлиқ ҳажмда бажарилиши (суғурта суммаси миқдоридаги зарарнинг қопланиши);
- Суғурта қилдирувчи - юридик шахс тугатилганда;
- Суғурта шартномасини тузган Суғурта қилдирувчи - жисмоний шахс вафот этганда, ҳуқуқ ва мажбуриятлар меросхўрга ўтган ёки Суғурта шартномасида Суғурта қилдирувчи алмаштирилган ҳоллар бундан мустасно;
- Суғурталовчи қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тугатилганда;
- суғурта шартномаси суд қарори билан ҳақиқий эмас деб топилганда;
- Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

13.2. Агар суғурта шартномаси кучга кирганидан кейин суғурта ҳодисасининг юз бериш имконияти йўқолган бўлса ва суғурта таваккалчилигининг мавжудлиги суғурта ҳодисасидан бошқа ҳолатлар бўйича, хусусан, суғурталанган юкнинг суғурта ҳодисаси юз беришидан бошқа сабабларга кўра нобуд бўлиши туфайли тўхтатилган бўлса, суғурта шартномаси у тузилган муддат келгунига қадар бекор қилинади.

13.3. Ушбу Қоидаларнинг 13.2-бандида кўрсатилган ҳолатлар бўйича Суғурта шартномаси муддатидан олдин бекор қилинганда, Суғурталовчи суғурта мукофотининг бир қисмини олиш ҳуқуқига эга, бунда Суғурталовчининг ишни юритиш харажатлари чегириб ташланади.

13.4. Суғурта шартномаси (Суғурта полиси) Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига била туриб ёлгон маълумотлар тақдим этган тақдирда ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган бошқа ҳолларда ҳақиқий эмас деб топилади.

14-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

14.1. Суғурталовчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

- а) суғурталанган юкнинг ҳолатини, шу жумладан Ариза-анкетада кўрсатилган шартларга мувофиқлигини текшириш;
- б) Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) томонидан ушбу Қоидалар ва Суғурта шартномаси талабларининг бажарилишини текшириш;
- в) суғурталанган юкни сақлаш ва қутқаришда иштирок этиш, шунингдек Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) учун мажбурий бўлган зарарларни камайтиришга қаратилган йўриқномалар бериш;
- г) Суғурталовчига маълум бўлиши биланоқ шикастланган юкни кўздан кечириш;
- д) Наф олувчидан Суғурта шартномаси бўйича мажбуриятларни, шу жумладан Суғурта қилдирувчи зиммасидаги, лекин у томонидан бажарилмаган мажбуриятларни, Наф олувчи суғурта товонини тўлаш тўғрисидаги талабни тақдим этганда бажаришни талаб қилиш. Илгари бажарилиши керак бўлган мажбуриятларни бажармаслик ёки ўз вақтида бажармаслик оқибатлари хавфини Наф олувчи ўз зиммасига олади;
- е) зарарларни камайтириш учун ўзи зарур деб ҳисоблаган чораларни кўриш, Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) ёзма фармойишига биноан унинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишни ўз зиммасига олиш ва зарарларни тартибга солиш бўйича барча ишларни юритиш;
- ж) суғурта таваккалчилигининг ошишига олиб келадиган ҳолатлар тўғрисида хабардор қилинганда, Суғурта шартномаси шартларини ўзгартиришни ёки таваккалчиликнинг ошишига мутаносиб равишда қўшимча суғурта мукофоти тўлашни талаб қилиш, агар Суғурта қилдирувчи

(Наф олувчи) Суғурта шартномаси шартларини ўзгартиришга ёки қўшимча суғурта мукофоти тўлашга эътироз билдирса, Суғурта шартномасини бекор қилишни ва Шартноманинг бекор қилиниши натижасида етказилган зарарни қоплашни талаб қилиш;

з) суғурталанган юкнинг шикастланиши, нобуд бўлиши (йўқолиши) факти бўйича жиноят иши қўзғатилган тақдирда суғурта товонини тўлашни суд томонидан ҳукм чиқарилгунига ёки терговчи иш юритишни тўхтатиб тургунига қадар кечиктириш;

и) Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) томонидан 14.4(г)-бандда назарда тутилган бирон-бир мажбурият бажарилмаган тақдирда суғурта товонини тўлашни рад этиш.

к) агар Суғурта шартномаси тузилгандан сўнг Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига суғурта ҳодисаси юз бериш эҳтимолини ва унинг юз беришидан кўрилиши мумкин бўлган зарарлар миқдорини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган ўзига маълум ҳолатлар тўғрисида била туриб ёлгон маълумотлар берганлиги аниқланса, Шартномани ҳақиқий эмас деб топишни талаб қилиш. Суғурталовчи томонидан Суғурта шартномасида (Суғурта полисида) ёки унинг ёзма сўровида аниқ айтиб ўтилган ҳолатлар муҳим деб эътироф этилади.

14.2. Суғурталовчи қуйидагиларга мажбур:

а) Суғурта қилдирувчини ушбу Суғурта қоидалари билан таништириш;

б) ушбу Қоидаларнинг 10.7-бандига мувофиқ Суғурта шартномасида белгиланган муддатда Суғурта қилдирувчига ушбу Қоидаларни илова қилган ҳолда Суғурта полисини бериш;

в) Суғурта қилдирувчи томонидан суғурта ҳодисаси юз бериш хавфини ва суғурталанган юкка етказилиши мумкин бўлган зарар миқдорини камайтирадиган чора-тадбирлар амалга оширилган тақдирда ёки унинг ҳақиқий қиймати ошган тақдирда, Суғурта қилдирувчининг аризасига кўра ушбу ҳолатларни ҳисобга олган ҳолда Суғурта шартномасини тўлдириш ёки ўзгартириш;

г) Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисаси деб эътироф этилган ҳолларда Суғурта шартномасида назарда тутилган муддатда суғурта товонини тўлаш;

д) Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) ва унинг мулкӣ аҳволи тўғрисидаги маълумотларни ошкор қилмаслик, қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

14.3. Суғурталанувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

а) ушбу Қоидалар билан танишиб чиқиш;

б) юк суғурталанадиган шартларни ўз хоҳишига кўра танлаш; суғурталанган юкнинг Суғурталовчи томонидан берилган баҳосидан бошқача баҳоланганлигини исботлаш, шу жумладан юкнинг ҳақиқий қийматини аниқлаш мақсадида мустақил экспертиза хизматларидан Нафланиш;

в) Суғурта шартномаси амал қиладиган даврда, агар юк тўлиқ бўлмаган суғурта қийматига суғурталанган бўлса ёки юк қиймати ошган бўлса, Суғурталовчи билан келишган ҳолда қўшимча суғурта мукофоти тўлаган ҳолда Шартномага қўшимча келишувни расмийлаштирган ҳолда суғурта суммаси миқдорини кўпайтириш;

г) ушбу Қоидалар ва Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига мувофиқ Суғурта шартномасини бекор қилиш;

д) Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларига мувофиқ Суғурталовчи тўғрисида ахборот олиш;

е) Суғурталовчидан тўлиқ суғурта суммасини олиш мақсадида суғурта ҳодисасидан кейин қолган юкдан, агар у тикланмаса, ўз функционал вазифаси бўйича Нафланилиши мумкин бўлмаса ёки тикланиши керак бўлса, лекин бунда тиклаш харажатлари Суғурта шартномаси тузилган кундаги ҳақиқий қийматидан ошиб кетса, Суғурталовчининг Нафсига воз кечиш, яъни абандон ҳуқуқидан Нафланиш;

14.4. Суғурта қилдирувчи қуйидагиларга мажбур:

а) Суғурта шартномасида назарда тутилган миқдорда ва тартибда суғурта мукофотини ўз вақтида тўлаш;

б) суғурта шартномасини тузишда суғурта ҳодисасининг юз бериш эҳтимолини ва унинг юз беришидан кўрилиши мумкин бўлган зарарлар миқдорини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган, ўзига маълум бўлган барча ҳолатлар тўғрисида, агар бу ҳолатлар Суғурталовчига маълум бўлмаса ва маълум бўлиши керак бўлмаса, шунингдек суғурталанган юкка нисбатан тузилган ёки тузилаётган барча суғурта шартномалари тўғрисида Суғурталовчига хабар бериш;

в) Суғурта шартномасининг амал қилиш даврида Суғурталовчига Шартнома тузилаётганда хабар қилинган ҳолатлардаги ўзига маълум бўлган муҳим ўзгаришлар тўғрисида, агар бу ўзгаришлар суғурта таваккалчилигининг ошишига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин бўлса, дарҳол хабар бериш;

г) Суғурта шартномаси шартларига кўра суғурта ҳодисаси деб тан олиниши мумкин бўлган ҳодиса юз берганда, Суғурта қилдирувчи қуйидагиларга мажбур:

- суғурта ҳодисаси юз берган кундан бошлаб дарҳол, лекин ҳар қандай ҳолатда ҳам 3 кундан кечиктирмай, агар Суғурта шартномасида хабар беришнинг бошқа муддати назарда тутилмаган бўлса, бу ҳақда Суғурталовчини ёки унинг вакилини хабардор қилиш (суғурта қилдирувчи каби, суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисида дарҳол хабар бериш мажбурияти, агар у суғурта товонини олиш ҳуқуқидан Нафланиш ниятида бўлса, ўз Нафсига суғурта шартномаси тузилганидан хабардор бўлган Наф олувчига ҳам юклатилади);

- юкни қутқариш, кейинги шикастланишнинг олдини олиш ва қўшимча зарарнинг юзага келишига олиб келадиган сабабларни бартараф этиш учун зудлик билан барча чораларни кўриш, шу жумладан шикастланган юкни қўриқлашни таъминлаш ва Суғурталовчидан олинган барча кўрсатмаларни бажариш;

- Суғурталовчининг вакили ёки авария комиссари келгунига қадар шикастланган юкни содир бўлган ҳодисадан кейинги ҳолатида сақлаш. Зарар манзарасини ўзгартиришга фақат хавфсизлик нуқтаи назаридан, зарар миқдорини камайтириш мақсадида, Суғурталовчининг розилиги билан ёки Суғурталовчини ҳодиса ҳақида хабардор қилгандан сўнг икки ҳафта ўтгач йўл қўйилади. Бунда Суғурта қилдирувчига воқеа манзарасини фотосуратлар, видеотасвирлар ёрдамида қайд этиш тавсия этилади;

- Суғурталовчининг вакилига ёки авария комиссарига шикастланган юкни монеликсиз кўздан кечириш, зарар сабабларини ва миқдорини аниқлаш имкониятини таъминлаш, шунингдек, зарар сабабларини аниқлаш ва миқдорини белгилаш учун тузиладиган ҳар қандай комиссияларда Суғурталовчи вакилининг иштирокини таъминлаш;

- Суғурталовчига шикастланган, нобуд бўлган ёки йўқолган юкнинг тавсифини (рўйхатини) тақдим этиш;

- суғурта ҳодисаси юз берган пайтда нобуд бўлган (йўқолган), шикастланган юкда мулк ҳуқуқи ёки бошқа мулкый манфаат мавжудлигини тасдиқловчи ҳужжатларни тақдим этиш;

- суғурта товонини тўлашни талаб қилганда Суғурталовчига ариза билан мурожаат қилиши ва суғурталанган юкдан манфаатдорлигини, суғурта ҳодисаси мавжудлигини, зарар бўйича ўз суғурта даъвосининг миқдорини ҳужжатлар билан исботлаши ҳамда ваколатли органлардан суғурта ҳодисаси юз берганлигини ва етказилган зарар миқдорини тасдиқловчи ҳужжатларни тақдим этиши шарт;

д) Суғурталовчига компенсация олиш, учинчи шахслар томонидан шикастланган ёки йўқ қилинган юкни қайтариш ёки тиклашнинг барча ҳолатлари тўғрисида хабар бериш;

14.5. Ушбу Қоидалар ва Суғурта шартномасида назарда тутилган барча хабарлар томонлар томонидан ёзма шаклда ёки хабарлар матни ва санаси қайд этилишини таъминлайдиган алоқа усуллари билан (иложи борича телекс, телеграф ёки телефакс орқали) амалга оширилади ёки томонларга тилхат олиб топширилади.

15-бўлим. СУҒУРТА ДАЪВОЛАРИНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ

15.1. Суғурта товонини тўлаш Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) томонидан ушбу Қоидаларнинг 15.2-бандида кўрсатилган ҳужжатларни илова қилган ҳолда ёзма шаклда тузилган ариза ва Суғурталовчи томонидан тузилган Суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатнома асосида амалга оширилади.

15.2. Суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисидаги ёзма аризага Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи 60 календарь кун ичида Суғурталовчига қуйидаги асл ҳужжатларни тақдим этиши шарт:

а) Суғурта шартномаси (Суғурта полиси);

б) суғурта қилдирувчининг юкни тасарруф этиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳисобварақ-фактуралар, инвойслар, коносаментлар, юк хатлари ва бошқа ташиш ҳужжатлари;

в) денгиз орқали ташишлар бўйича: рўйхатга олиш далолатномаси, кема журналидан кўчирма, умумий авария тўғрисида диспатчер далолатномаси, кемадан юк тушириш тўғрисидаги қайднома, кема манифести, сюрвеер далолатномаси;

г) темир йўлда ташишлар бўйича: тижорат далолатномаси, зарар тўғрисида белги қўйилган темир йўл юк хати;

д) автомобилда ташишлар бўйича: ваколатли давлат органларининг суғуртага қабул қилинган юкка нисбатан йўл-транспорт ҳодисаси, ўғирлик ёки бошқа ғайриқонуний ҳаракат содир этилганлиги фактини белгиловчи расмий ҳужжатлари;

е) авиатранспортда ташишлар бўйича: тижорат далолатномаси, ҳодиса тўғрисида белги қўйилган авиа юкхатлар;

ж) авария комиссари томонидан суғурталанган юкни кўздан кечириш далолатномаси, мустақил экспертиза, баҳолаш далолатномаси ва зарар аниқланаётган (суғурта ҳодисаси содир бўлган) жойнинг қонунлари ёки талабларига мувофиқ тузилган бошқа ҳужжатлар;

з) қилинган харажатларни тасдиқловчи ҳужжатлар, умумий авария бўйича зарарлар, харажатлар ва бадалларнинг ўрнини қоплаш талаб қилинган тақдирда - ҳужжатлар билан асосланган ҳисоб-китоб ёки диспач, шунингдек етказилган зарар миқдори тўғрисида фикр юритиш имконини берувчи бошқа ҳужжатлар.

и) Суғурталовчи томонидан сўраладиган суғурта ҳодисаси юз берган ҳолатларга ва етказилган зарарнинг ҳақиқий миқдорига тааллуқли бошқа ҳужжатлар.

Суғурта шартномасида суғурта ҳодисасини тан олиш ёки тан олмаслик учун зарур бўлган бошқа ҳужжатлар ҳам назарда тутилиши мумкин.

15.3. Суғурта қилдирувчи томонидан Суғурталовчи талаб қилган ҳужжатларнинг объектив сабабларсиз тақдим этилмаслиги Суғурталовчига зарарнинг бундай ҳужжатлар билан тасдиқланмаган қисмини тўлашни рад этиш ҳуқуқини беради.

15.4. Суғурта ҳодисасини тасдиқловчи ҳужжатлар асосида Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисасини тан олиш ёки тан олмаслик тўғрисида қарор чиқарилади. Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисаси тан олинган тақдирда Суғурта ҳодисаси тўғрисида далолатнома тузилади, унда тўланиши лозим бўлган суғурта товони суммаси белгиланади.

16-бўлим. СУҒУРТА ҚОПЛАМАСИ МИҚДОРЛАРИ ВА ТЎЛАШ ТАРТИБИ

16.1. Суғурта товони Суғурталовчи томонидан суғурта даъвосини кўриб чиқиш жараёнида аниқланган зарар миқдорида, бироқ Суғурта шартномасида шартлашилган суғурта суммасидан юқори бўлмаган миқдорда тўланади.

16.2. Агар шикастланган юкнинг қолдиқ қиймати тиклаш харажатлари билан биргаликда Суғурта шартномаси тузилган санадаги ҳақиқий қийматга тенг бўлса, юкнинг тўлиқ йўқолиши (ҳалок бўлиши) юз беради. Агар шикастланган юкнинг қолдиқ қиймати уни тиклаш харажатлари билан биргаликда унинг ҳақиқий қийматидан ошмаса, суғурталанган юк шикастланган деб ҳисобланади.

16.3. Зарар Суғурталовчи томонидан қуйидаги тартибда қопланади:

а) бутун юк йўқолган тақдирда суғурта товони, агар у Суғурта шартномасида назарда тутилган бўлса, сўзсиз франшиза чегириб ташланган ҳолда суғурта суммаси миқдорида тўланади;

б) юкнинг бир қисми йўқолган тақдирда суғурта товони миқдори, агар у Суғурта шартномасида назарда тутилган бўлса, сўзсиз франшиза чегириб ташланган ҳолда йўқолган юк қийматининг бутун юк қийматига нисбатига мутаносиб бўлган суғурта суммаси улуши билан белгиланади;

в) юкнинг ҳаммаси ёки унинг бир қисми шикастланган тақдирда суғурта товони миқдори суғурта шартномаси бўйича юкнинг қиймати билан шикастланган юкнинг бозор қиймати (юк белгиланган жойда сотилиши мумкин бўлган қиймат) ўртасидаги фарқдан, агар у суғурта шартномасида назарда тутилган бўлса, сўзсиз франшиза чегириб ташланган ҳолда аниқланади.

16.4. Томонларнинг келишувига кўра, Суғурталовчи шикастланган юкни таъмирлаш қийматини, агар у юқорида кўрсатилган суғурта товони миқдоридан ошмаса, қоплаши мумкин.

16.5. Юкни қутқариш ва сақлаш, шунингдек, унинг кейинги шикастланишининг олдини олиш бўйича барча харажатлар, агар Суғурта шартномасида бошқача тартиб назарда тутилган бўлмаса, Суғурта қилдирувчи томонидан амалга оширилади. Суғурта шартларига кўра қопланиши лозим бўлган харажатлар Суғурталовчи томонидан суғурта товони тўланганда тўланади.

16.6. Суғурта товони миқдори франшизани ҳисобга олган ҳолда, Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) ушбу зарарни қоплаш учун бошқа шахслардан, икки томонлама суғурта қилинганда эса Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 939-моддасига мувофиқ бошқа суғурталовчилардан ҳам олган суммаларни чегириб ташлагандан сўнг белгиланади.

16.7. Тўланиши лозим бўлган суғурта товони миқдорини аниқлашда суғурталовчи муддати ўтказиб юборилган суғурта мукофоти суммасини, агар суғурта ҳодисаси муддати ўтказиб юборилган суғурта мукофотининг навбатдаги қисмини тўлашдан олдин юз берган бўлса, ҳисобга олишга ҳақли.

16.8. Агар Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи зарарни қоплашни учинчи шахслардан олган бўлса, Суғурталовчи фақат суғурта шартлари бўйича тўланиши лозим бўлган сумма билан учинчи шахслардан олинган сумма ўртасидаги фарқни тўлайди. Суғурта қилдирувчи (наф олувчи) бундай суммаларни олганлиги тўғрисида суғурталовчини дарҳол хабардор қилиши шарт.

16.9. Агар қонун ёки ушбу Қоидаларга кўра Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчини суғурта товонини олиш ҳуқуқидан тўлиқ ёки қисман маҳрум қиладиган ҳолат аниқланса, Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи олинган суғурта товонини (ёки унинг тегишли қисмини) Суғурталовчига қайтариши шарт.

16.10. Суғурта товонини тўлашни амалга ошириш муддатлари Суғурта шартномасида белгиланади, бироқ барча ҳолларда суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатнома имзоланган санадан бошлаб 15 банк кунидан ошмаслиги керак. Агар суғурта товони белгиланган муддатда тўланмаса, Суғурталовчи суғурта шартномасида белгиланган тартибда ва миқдорда неустойка тўлайди.

16.11. Зарарнинг сабаблари ва миқдори тўғрисида томонлар ўртасида низолар келиб чиққан тақдирда, томонларнинг ҳар бири экспертиза ўтказишни талаб қилиш ҳуқуқига эга. Экспертиза уни ўтказишни талаб қилган тараф ҳисобидан ўтказилади. Экспертиза натижалари бўйича Суғурталовчининг товон тўлашдан бош тортиши асоссиз эканлиги аниқланган тақдирда, Суғурталовчи дастлаб тўлаш рад этилган сумма билан экспертиза ўтказилгандан кейин тўланган товон суммасининг нисбатига мувофиқ бўлган экспертиза бўйича харажатларнинг улушини ўз зиммасига олади.

Агар Суғурта қилдирувчи экспертиза ўтказишни талаб қилган бўлса, у ҳолда экспертиза ўтказилгандан кейин юзага келган суғурта бўлмаган ҳолатлар бўйича уни ўтказиш харажатлари Суғурта қилдирувчининг ҳисобига ўтказилади.

16.12. Суғурталовчи қуйидаги ҳолларда суғурта товонини тўлашни кечиктириш ҳуқуқига эга:

а) агар унда суғурта ҳодисасини тасдиқловчи ҳужжатларнинг ҳақиқийлигига асосли шубҳалар мавжуд бўлса - бундай ҳужжатларнинг ҳақиқийлиги тасдиқлангунга қадар;

б) агар тегишли органлар томонидан Суғурта қилдирувчига (Наф олувчига) нисбатан жиноят иши қўзғатилган бўлса ва суғурта ҳодисаси юз беришига олиб келган ҳолатлар тергов қилинаётган бўлса - тергов ёки суд муҳокамаси тугагунга қадар.

16.13. Суғурта шартномаси шартларида суғурта тўловини суғурта товони суммаси доирасида зарарни натура шаклида қоплаш билан алмаштириш назарда тутилиши мумкин.

16.14. Суғурталовчи қуйидаги ҳолларда Суғурта қилдирувчига суғурта тўловини рад этишга ҳақли:

а) Суғурта қилдирувчи (ёки унинг Нафсига Суғурта шартномаси тузилганлиги маълум бўлган Наф олувчи) суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисида ўзига маълум бўлганидан сўнг, агар Суғурталовчи суғурта ҳодисаси юз берганлигини ўз вақтида билганлиги ёки Суғурталовчида бу ҳақда маълумот йўқлиги унинг суғурта товонини тўлаш мажбуриятига таъсир кўрсатиши мумкин эмаслиги исботланмаса, Суғурта шартномасида назарда тутилган муддатда Суғурталовчини суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисида шартномада кўрсатилган усулда хабардор қилмаса;

б) Суғурта қилдирувчи эҳтимолий зарарларни камайтириш учун онгли равишда оқилона ва ўзига қулай чораларни кўрмаган бўлса;

в) Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) Суғурталовчи томонидан қопланган зарарлар учун жавобгар бўлган шахсга нисбатан ўз талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечган бўлса ёки ушбу ҳуқуқни амалга ошириш Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) нинг айби билан имконсиз бўлиб қолган бўлса.

16.15. Суғурталовчи, шунингдек, агар Шартноманинг амал қилиш даврида қуйидагилар юз берган бўлса, суғурта товонини тўламасликка ҳақли:

а) Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи томонидан суғурта ҳодисаси билан бевосита боғлиқ бўлган қасддан жиноят содир этилиши;

б) Суғурта қилдирувчи томонидан Суғурталовчига суғурта объекти, таваккалчилик даражаси ёки суғурта ҳодисаси юз берган ҳолатлар тўғрисида била туриб ёлғон маълумотлар берилиши;

в) Суғурта қилдирувчи зарар етказилишида айбдор бўлган шахсдан зарарнинг тегишли қопланишини олиши;

16.16. Суғурта товонини тўлашни рад этиш тўғрисидаги қарор Суғурта қилдирувчига рад этиш сабаблари асослантирилган ҳолда ёзма шаклда маълум қилинади.

16.17. Суғурталовчининг суғурта товонини тўлашдан бош тортиши устидан Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) судга шикоят қилиши мумкин.

16.18. Суғурта шартномасини ўзгартириш томонлар шартномани тузишда асос бўлган ҳолатлар жиддий ўзгарганда томонларнинг келишувига кўра мумкин. Вазиятнинг ўзгариши шундай даражада ўзгарган бўлса, агар тарафлар бунинг оқилона равишда олдиндан кўра билганларида, Шартнома улар томонидан умуман тузилмаган ёки анча фарқ қиладиган шартларда тузилган бўлар эди, жиддий ўзгариш деб эътироф этилади.

16.19. Суғурта шартномасини ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисидаги келишув Шартнома билан бир хил шаклда тузилади.

16.20. Суғурта шартномаси ўзгарган тақдирда, агар келишувдан ёки Шартномани ўзгартириш хусусиятидан бошқача тартиб келиб чиқмаса, томонларнинг Шартномани ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисидаги келишуви тузилган пайтдан бошлаб мажбуриятлар ўзгартирилган деб ҳисобланади.

17-бўлим. СУБРОГАЦИЯ

17.1. Суғурта товонини тўлаган Суғурталовчига тўланган сумма доирасида Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) нинг етказилган зарар учун жавобгар шахсга нисбатан талаб қилиш ҳуқуқи ўтади.

17.2. Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суғурта товонини олишда барча зарур ҳужжатларни Суғурталовчига топшириши ва Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисаси содир бўлишида

айбдор бўлган шахсга нисбатан қайта талаб қилиш ҳуқуқини амалга ошириш учун барча ҳаракатларни амалга ошириши шарт.

17.3. Агар Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) Суғурталовчи томонидан қопланган зарарлар учун жавобгар шахсга нисбатан ўз талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечса ёки ушбу ҳуқуқни амалга ошириш Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) айби билан имконсиз бўлиб қолса, Суғурталовчи суғурта товонини тўлиқ ёки тегишли қисмини тўлашдан озод қилинади ва суғурта товонининг ортиқча тўланган суммасини қайтаришни талаб қилишга ҳақли.

18-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

18.1. Суғурта шартномаси бўйича ўз зиммаларига олинган мажбуриятларни бажармаганлик ёки лозим даражада бажармаганлик учун томонлар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ жавобгар бўладилар.

18.2. Агар Суғурта шартномаси тузилгандан кейин Суғурта қилдирувчи Суғурталовчига суғурта ҳодисаси юз бериши эҳтимолини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳолатлар тўғрисида била туриб ёлгон маълумотлар берганлиги аниқланса, Суғурталовчи Суғурта шартномасини ҳақиқий эмас деб топишни ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган оқибатларни қўллашни талаб қилишга ҳақли.

19-бўлим. ФОРС - МАЖОР

19.1. Томонлар форс-мажор ҳолатлари даврида суғурта шартномаси бўйича ўз мажбуриятларини қисман ёки тўлиқ бажармаганликлари учун жавобгар бўлмайдилар.

19.2. Форс-мажор ҳолатларига қуйидагилар киради: табиий ҳодисалар (зилзилалар, кўчкилар, довуллар, қурғоқчиликлар ва суғурта шартномасида назарда тутилмаган, санаб ўтилмаган бошқа табиий офатлар) ёки ижтимоий-иқтисодий ҳолатлар (ҳарбий ҳаракатлар, иш ташлашлар, қамаллар, давлат ташкилотлари ва давлатлар ўртасидаги чеклов ва тақиқлаш чоралари, шунингдек, ҳукумат қарорлари ва бошқалар) туфайли юзага келган фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган ва кўзда тутилмаган ҳолатлар, агар бу ҳолатлар суғурта шартномасининг бажарилишига бевосита таъсир кўрсатган бўлса.

19.3. Форс-мажор ҳолатлари юзага келганда ва тўхтатилганда томонлар бир-бирларини ёзма равишда хабардор қиладилар.

19.4. Форс-мажор ҳолатлари юзага келган тақдирда, томонларнинг мажбуриятларни бажариш муддати форс-мажор ҳолатлари амал қилган вақтга мутаносиб равишда кечиктирилади.

20-бўлим. БОШҚА ШАРТЛАР

20.1. Суғурта шартномаси томонларнинг келишувига кўра, Қўшимча битим тузиш ва тегишли суғурта мукофотини тўлаш йўли билан узайтирилиши мумкин.

20.2. Суғурта шартномаси, агар унинг амал қилиш даврида шахс (Суғурта қилдирувчи) уни тузиш пайтида фуқаролик муомала лаёқатига эга эмаслиги ёки чекланганлиги маълум бўлса ёки у ўз ҳаракатларининг аҳамиятини тушунмаган бўлса, у тузилган пайдан бошлаб ҳақиқий эмас деб ҳисобланади.

20.3. Суғурталовчи потенциал мижозларнинг эҳтиёжларига қараб, шунингдек, бошқа мақсадларда суғуртанинг ушбу синфи бўйича Қоидаларни ишлаб чиқиш ва жорий этиш ёки ушбу Қоидаларнинг қоидаларидан фарқ қиладиган, Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига зид бўлмаган шартларда Суғурта шартномасини тузиш ҳуқуқига эга.

20.4. Суғурта шартномаси ушбу Қоидалар қоидаларидан жиддий фарқ қиладиган шартларда тузилган тақдирда, тузилган Суғурта шартномаси шартлари қўлланилади.

20.5. Суғурта шартномасида ва ушбу Қоидаларда баён этилмаган барча масалалар бўйича томонлар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига амал қиладилар.

21-бўлим. НИЗОЛАРНИ КЎРИБ ЧИҚИШ ТАРТИБИ

21.1. Ушбу суғуртадан келиб чиқадиган барча низолар ва келишмовчиликлар томонларнинг музокаралари йўли билан, келишувга эришилмаган тақдирда эса Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигида назарда тутилган тартибда ҳал этилади.

ИЛОВАЛАР

Умумий суғурта соҳасининг 7-синфи
«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ
Йўлдаги юкни суғурталаш Қоидаларига
1-илова

**7-синф бўйича Тариф ставкаларини ҳисоблаш
(Йўлдаги юкни суғурталаш)**

Ушбу бўлимда Р билан нетто-мукофот миқдорини белгилаймиз. Нетто суғурта мукофоти миқдори ҳар чорақда бир марта, зарурат бўлганда кўпроқ частота билан ҳисобланади (аниқлаштирилади), брутто мукофотни ҳисоблаш эса 8-бўлимда тавсифланган методика бўйича амалга оширилади.

Нетто-ставканинг қийматини аниқлаш учун 3 орқали тасодифий миқдор - зарар суммасини белгилаймиз, у ҳолда нетто-ставканинг қиймати $P=H$ (3) тасодифий миқдорнинг бирор Н оператори кўринишида бўлади, уни қуйидаги кўринишда ифодалаш қулай (кўпчилик амалий ҳолларда бу усул самарали):

$$P=E(Z)+V(Z),$$

бунда:

$E(Z)$ - ўртача хавфни маълум даражада баҳолаш (соф хавф мукофоти),

$V(Z)$ - асосан Z рискининг ўзгарувчанлигига боғлиқ бўлган юклама.

Хусусан, тарихий маълумотлар бўйича маълумотларнинг ўртача арифметик қиймати сифатида соф таваккалчилик мукофотини, ўртача квадратик четланиш баҳосининг функцияси сифатида эса $V(Z)$ ни танласак, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2007 йил 30 ноябрдаги СБ 16-02-32/415-сон қарори билан тасдиқланган «Умумий суғурта ва ҳаёт суғуртаси соҳасида суғурта тарифларини ҳисоблаш бўйича услубий кўрсатмалар»да келтирилган соф мукофот баҳосини оламиз. Умуман олганда, Z риск вақт бўйича ўзгариш тенденциясига эга бўлганда, Zга вақт қатори сифатида ёндашиш аниқроқ баҳоларни беради ва регрессион таҳлил воситаларидан Нафланиш табиий, рискка таъсир этувчи омилларнинг кўп ўлчовчилигини ҳисобга олган ҳолда эса дисперсион, омилли статистик таҳлилда қўлланиладиган усуллардан Нафланилади.

Мавжуд маълумотлар сифатли хулосалар чиқариш учун етарли бўлмаган тақдирда, қуйидагилардан Нафланиш мумкин:

- Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2007 йил 30 ноябрдаги СБ 16-02-32/415-сон қарори билан тасдиқланган «Умумий суғурта ва ҳаёт суғуртаси соҳасида суғурта тарифларини ҳисоблаш бўйича услубий кўрсатмалар»да келтирилган тавсиялар;
- Зарар эҳтимолининг қуйи баҳолари маълум бир минтақада (маълум бир операторда) қайд этилган ҳодисалар ва шикастланган кемалар сонининг ушбу минтақадаги (мазкур операторда) умумий ҳаракат жадаллиги ва хавфлилигига нисбати сифатида ҳисобланади, бунда етарлича юқори аҳамиятлилик даражаси билан ҳисобланган тузатиш қўлланилади. Зарар суммасининг қуйи баҳоси сифатида франшиза миқдори, юқори баҳоси сифатида эса суғурта суммаси қўлланилади, энг кутилган зарар суммаси ва вариатсиялар баҳоси эса имитацион моделлаштириш усули (Монте-Карло усули) ёрдамида олинган маълумотлардан Нафланган ҳолда олинади. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг 2007 йил 30 ноябрдаги СБ 16-02-32/415-сон қарори билан тасдиқланган «Умумий суғурта ва ҳаётни суғурталаш соҳасида суғурта тарифларини ҳисоблаш бўйича услубий кўрсатмалар»нинг 19-бандидаги тавсиялардан Нафланиш мумкин;
- Робаст баҳолаш усулларидан Нафланиш;

шунингдек, юқорида тавсифланган ёндашувларнинг комбинациялари. Суғурта мукофотининг турли баҳолари бўйича олинган натижаларни танлашда суғурта операциясининг Суғурта

қилдирувчи учун ҳам, Суғурталовчи учун ҳам иқтисодий жиҳатдан мақсадга мувофиқлиги танлашнинг асосий тамойили ҳисобланади.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК ходимлари ва мустақил сюрвеерлар томонидан ўтказиладиган сюрвеер текширувида аниқланадиган алоҳида (аниқ) объект, зарарлар тарихи, қабул қилинадиган суғурта шартлари, қўшимча қоплашлар ёки истиснолар, қўлланиладиган франшизанинг миқдори ва тури, юкнинг тури ва хусусиятлари, қоплаш ҳудуди, ташиш ва ўраш тури, юк партияси, шунингдек бошқа параметрларнинг таваккалчиликка мойиллик даражасига қараб, қуйидаги қийматлар доирасида ўртача ставкага қўлланиладиган тузатиш коэффициентлари қўлланилади:

0,01 дан 35,0 гача. Суғурталовчи суғурта мукофоти ставкасининг эксперт баҳоси сифатида қайта суғурта компаниялари, брокерлар ва шу кабилар томонидан таклиф этилаётган тариф ставкаларидан ҳам Нафланишга ҳақли.

Умумий суғурта соҳасининг 7-синфи
«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК
Йўлдаги юкни суғурталаш Қоидаларига
2-илова

ЙЎЛДАГИ МОЛ-МУЛКНИ (ЮКНИ) СУЎУРТА ҚИЛИШ ШАРТНОМАСИ НАМУНАСИ*

ЙЎЛДАГИ МОЛ-МУЛКНИ (ЮКНИ) СУЎУРТА ҚИЛИШ ШАРТНОМАСИ

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК, 30.06.2022 йилда берилган № 031333-сонли лицензия асосида фаолият юритувчи, бундан буён «Суғурта қилувчи» деб аталувчи, Бошқарув раиси _____ номидан, Устав асосида иш юритувчи, бир томондан, ва _____, бундан буён «Суғурта қилдирувчи» деб аталувчи, _____ номидан, _____ асосида иш юритувчи, иккинчи томондан, биргаликда «Томонлар», алоҳида ҳолда эса «Томон» деб аталувчилар, мазкур Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш шартномасини (бундан буён «Шартнома» ёки «мазкур Шартнома» деб аталади) қуйидагилар тўғрисида туздилар:

1- БЎЛИМ. ШАРТНОМА ПРЕДМЕТИ

1.1. Суғурталовчи, ушбу Суғурта шартномасида назарда тутилган ва/ёки қўшимча равишда келишилган шартлар (индоссаментлар), истиснолар ва иловаларга мувофиқ, суғурта ҳодисаси юз берганда, Суғурталанувчига зарарни қуйида кўрсатилган тартиб ва ҳажмда қоплаш мажбуриятини олади. Бу мажбурият Суғурталанувчи суғурта мукофотини шартномада белгиланган миқдор ва муддатларда тўлаш мажбуриятини олиши, шунингдек, Суғурталовчига тақдим этилган Сўровнома-анкетадаги (Шартномага 1-илова) маълумотларнинг ҳақиқийлигини тасдиқлаши асосида юзага келади.

Умумий қисм: Бу қисмда Суғурта шартномасининг шартларига қараб қуйидаги бандлар кўрсатилади: Суғурта қилдирувчи (Суғурта қилдирувчининг манзили), Наф олувчи, Ташиш йўналиши (жўнатиш пункти, бориш пункти). Географик таъсир зонаси. Қайта юклаш ва ўтказиш жойлари. Суғурта даври. Транспорт тури. Ташувчининг номи, Мулк тури, Қадоклаш тури, Шартнома валютаси. Суғурта суммаси. Суғурта мукофоти, Франшиза.

2- БЎЛИМ. ТАЪРИФЛАР

Агар бошқа ҳолатлар алоҳида келишиб олинмаган бўлса, ушбу суғурта Шартномасида қўлланиладиган қуйидаги терминлар (тушунчалар) қуйидаги маъноларни англатади:

Шартнома - суғурта шартномаси бўлиб, унга кўра Суғурталовчи шартномада шартлашилган ҳақ (суғурта мукофоти) эвазига шартномада назарда тутилган суғурта ҳодисаси юз берганда Суғурта қилдирувчига ёки Наф олувчига ушбу ҳодиса оқибатида етказилган зарарни шартномада белгиланган сумма (суғурта суммаси) доирасида қоплаш (суғурта товонини тўлаш) мажбуриятини олади.

Суғурта полиси — ушбу суғурта Шартномаси тузилганлиги фактини ва Суғурталовчининг суғурта товонини тўлаш бўйича мажбуриятлари кучга кирганлигини тасдиқловчи, Суғурта

қилдирувчига суғурта мукофоти ёки унинг биринчи қисми тўланганидан кейин бериладиган (электрон) ҳужжат.

Суғурта суммаси — ушбу суғурта Шартномаси билан белгиланадиган, Суғурталовчининг ушбу суғурта Шартномаси бўйича Суғурта қилдирувчи олдидаги мажбуриятларининг чекланган ҳажмини ифодаловчи пул маблағлари суммаси.

Суғурта мукофоти — Суғурта қилдирувчи ушбу суғурта Шартномасида белгиланган тартибда ва муддатларда Суғурталовчига тўлаши шарт бўлган суғурта учун тўлов.

Суғурта ҳодисаси - суғурта муддати давомида бевосита ушбу Шартноманинг 3-бўлимида санаб ўтилган хавф-хатарлар натижасида юзага келган, Ариза-анкетада кўрсатилган мол-мулкнинг йўқолиши (нобуд бўлиши), камомоди ёки шикастланиши натижасида Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) нинг мулкий манфаатларига зарар етказилиши.

Суғурта даври - ушбу Шартнома амал қиладиган вақт даври. Суғурталовчи ушбу Шартнома Суровнома-анкетасида кўрсатилган суғурта даври давомида содир бўлган суғурта ҳодисалари бўйича мажбуриятларни ўз зиммасига олади.

Суғурта товони - суғурта ҳодисаси юз берганда кўрилган зарарни қоплаш учун суғурталовчи томонидан суғурта суммаси доирасида тўланадиган пул маблағлари суммаси.

Юклар (йўлдаги мол-мулк) - турли хил транспорт турлари: темир йўл, автомобиль, авиатранспорт ва бошқалар билан ташилганда (ташилганда) юклар, багаж ва бошқа мол-мулкни англатади.

Наф олувчи - суғурталанган мол-мулкни сақлашда қонун, бошқа ҳуқуқий ҳужжат ёки шартномага асосланган манфаатга эга бўлган ва ушбу Шартнома унинг фойдасига тузилган жисмоний ёки юридик шахс.

Франшиза - зарар миқдори маълум миқдордан ошмаганда, бу зарар суғурта ҳодисаси деб эътироф этилмаслиги сабабли суғурталовчини ҳар қандай тўловлардан озод қилиш. Франшиза суғурта суммасининг фоизи сифатида ёки қатъий суммада белгиланиши мумкин ва шартли ҳамда шартсиз франшизаларга фарқланади. Шартли франшизада Суғурталовчи франшизадан ошмайдиган зарар учун жавобгарликдан озод қилинади. Шартсиз франшизада Суғурталовчининг жавобгарлиги франшиза чегириб ташланган зарар миқдори билан белгиланади.

Географик зона - ушбу Шартномада кўрсатилган мамлакатларнинг юклар йўналиши ўтадиган ҳудудларини англатади.

Абандон - Суғурталанувчининг суғурталанган юкдан тўлиқ суғурта суммасини олиш мақсадида суғурталовчи фойдасига суғурталанган юкка бўлган ўз ҳуқуқларидан воз кечиши.

Диспаша - умумий авария бўйича харажатларни кема, юк ва фрахт ўртасида тақсимлаш бўйича махсус ҳисоб-китоб.

3-бўлим. СУҒУРТА ҲОДИСАСИ

Суғурталовчи ушбу Суғурта шартномаси бўйича Суғурта қилдирувчига қуйидаги шартларда суғурта ҳимоясини тақдим этади:

Қуйидаги шартлардан бири амал қилади:

3.1. «Барча хатарлар учун масъулият билан». Маҳкумни ушбу шарт билан суғурта қилиш шартномаси бўйича қуйидагилар суғурта ҳодисалари ҳисобланади:

а) ҳар қандай сабабга қўра содир бўлган мол-мулкнинг шикастланиши, тўлиқ нобуд бўлиши ёки бутунлай ёки қисман йўқолишидан кўрилган барча зарарлар, 4-бандда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно;

б) Суғурта қилдирувчи умумий авария бўйича қилиши шарт бўлган харажатлар ва бадаллар;

в) мол-мулкни қутқариш, зарарни камайтириш ва унинг миқдорини аниқлаш бўйича барча зарур ва мақсадга мувофиқ қилинган харажатлар, агар бундай зарар суғурта шартлари бўйича қопланса.

3.2. «Хусусий авария учун жавобгарлик билан». Ушбу шарт асосида тузилган суғурта шартномаси бўйича 4-бўлимда назарда тутилган истисноларга тушмайдиган, қуйида кўрсатилган таваккалчиликлар оқибатида мол-мулкнинг шикастланиши, тўлиқ нобуд бўлиши ёки йўқолиши суғурта ҳодисалари ҳисобланади:

- а) бўрон, довул, довул, вулқон отилиши ёки чақмоқ уриши;
- б) портлаш ёки ёнғин;
- в) кемаларнинг ҳалокатга учраши, тўқнашиши, кеманинг саёзликка қўниши, кема ёки бошқа ташиш воситасининг афдалилиши;
- г) темир йўл ташиш воситасининг ҳалокатга учраши, афдалилиши ёки рельсдан чиқиши, кўприкларнинг ўпирилиши, автотранспортнинг йўл-транспорт ҳодисаси;
- д) ҳаво транспорти воситасининг ҳалокатга учраши ёки қулаши;
- е) кемалар, бошқа ташиш воситалари ўзаро тўқнашганда ёки улар ҳар қандай кўчмас буюмга тегиб кетганда;
- ж) денгиз, дарё ёки кўл сувининг кемага ёки бошқа ташиш воситасига кириши.

Бундан ташқари, қуйидагилар қопланади:

- з) кема ёки бошқа ташиш воситасининг бедарак йўқолиши оқибатида юкнинг йўқолиши;
- и) кемага ёки бошқа ташиш воситасига юк ортиш ёки тушириш вақтида бутун жойнинг тушиб кетиши натижасида бутунлай нобуд бўлиши;
- к) суғурта қилдирувчи умумий авария бўйича қилиши керак бўлган харажатлар ва бадаллар;
- л) мол-мулкни қутқариш бўйича, шунингдек зарарни камайтириш ва унинг миқдорини белгилаш бўйича, агар бундай зарар суғурта шартлари бўйича қопланадиган бўлса, барча зарур ва мақсадга мувофиқ қилинган харажатлар.

3.3. «Ҳалокат ҳолатларидан ташқари, шикастланишлар учун жавобгарлик йўқ».

Ушбу шарт асосида тузилган суғурта шартномаси бўйича 4-бўлим истисноларига кирмайдиган транспорт воситаси билан боғлиқ бирор ҳодиса (ҳалокат) оқибатида мол-мулкнинг тўлиқ ёки қисман нобуд бўлиши ёки йўқолиши суғурта ҳодисалари ҳисобланади.

4-бўлим. СУҒУРТА ҲОЛАТИДАН ИСТИСНОЛАР

4.1. Ушбу суғурта қуйидагиларнинг ҳалокати, шикастланиши ва харажатларини қопламайди:

- а) Суғурта қилдирувчи ёки унинг вакилларининг қасддан ёки қўпол эҳтиётсизлиги оқибатида, шунингдек улардан бирортаси томонидан мол-мулкни ташиш, жўнатиш ва сақлашнинг белгиланган қоидалари бузилиши оқибатида юзага келганда;
- б) суғурталанган мол-мулкнинг табиий оқиб кетиши, оғирлиги ёки ҳажмининг табиий йўқолиши, норматив эскириши оқибатида;
- в) суғурталанган мол-мулкнинг етарли даражада ёки яроқсиз ўралиши (қопланиши) ёки тайёрланиши (ушбу изоҳни янада аниқроқ талқин қилиш учун "ўраш" деганда контейнер ёки лифтванга жойлаштиришни ҳам тушуниш лозим), юкларнинг шикастланган ҳолатда жўнатилиши натижасида юзага келганда;
- г) ҳарорат, трюм ҳавоси таъсири ёки суғурталанган мол-мулкнинг алоҳида хусусиятлари ёки табиий сифатлари туфайли юзага келган таъсирлар;
- д) Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи ёки уларнинг вакилларининг розилиги билан, аммо Суғурталовчининг розилигисиз портлаш ёки ўз-ўзидан ёниш учун хавфли бўлган моддалар ва буюмларни юклаш натижасида ёнғин ёки портлаш;
- е) ташқи ўрама бутун бўлган ҳолда юкнинг камомати;
- ж) ҳашаротлар, кемирувчилар, чувалчанглар томонидан етказилганда;

з) етказиб беришнинг кечикиши туфайли юзага келган, ҳатто бундай кечикиш Шартнома билан қопланадиган хавф туфайли юзага келган бўлса ҳам (12.1. (б), 12.2. (и), 12.3. (з) бандларига мувофиқ тўланиши лозим бўлган харажатлар бундан мустасно);

и) қуйидаги сабабларга кўра:

-кема, лихтер ёки баржанинг денгизда сузмаслиги;

- кема, лихтер ёки баржа, ташиш воситаси, контейнер ёки лифтовнинг мол-мулкни хавфсиз ташиш учун яроқсизлиги, агар суғурта қилдирувчига ёки унинг вакилларига мол-мулкни юклаш пайтида бундай яроқсизлик ва яроқсизлик маълум бўлган бўлса;

к) тўловга қобилиятсизлик ёки ташиш воситасининг эгалари, кира қилувчилари ёки ҳайдовчилари томонидан мажбуриятларнинг бажарилмаслиги оқибатида содир бўлган.

4.2. Ушбу суғурта қуйидаги сабабларга кўра юзага келадиган ўлим, харажатлар ва шикастланишларни қопламайди:

а) уруш, фуқаролар уруши, инқилоб, қўзғолон, исён, фуқаролар тартибсизлиги ёки урушаётган давлатларнинг ҳар қандай душманлик ҳаракатлари;

б) қўлга олиш, ҳаракатланишни тақиқлаш ёки ушлаб туриш (қароқчилик бундан мустасно) ва уларнинг оқибатлари ёки бундай ҳаракатларга ҳар қандай уринишлар;

в) давлат органларининг фармойиши билан олиб қўйиш, мусодара қилиш, реквизиция қилиш, хатлаш ёки йўқ қилиш;

г) дайди миналар, торпедалар, бомбалар ёки бошқа ташланган уруш қуроллари билан;

д) локаутга учраган ишчиларнинг ёки ишчилар ҳамда бошқа кўча тартибсизликларида ёки фуқаролар ғалаёнларида иштирок этаётган шахсларнинг иш ташлашлари;

е) ҳар қандай турдаги террорчилар ёки сиёсий сабабларга кўра ҳаракат қилувчи ҳар қандай шахсларнинг ҳаракатлари;

ж) атом ёки ядровий бўлиниш ва/ёки синтез ҳамда бошқа шунга ўхшаш реакциялар ёки радиация ёки радиоактив модда таъсиридан Нафланишга асосланган ҳар қандай қуролни қўллаш.

«Хусусий авария учун жавобгарлик билан» ва «Ҳалокат ҳолатларидан ташқари шикастланишлар учун жавобгарликсиз» шартларида тузилган суғурта шартномалари бўйича, бундан ташқари, қуйидагилар туфайли етказилган зарарлар қопланмайди:

а) сув тошқини ва зилзилалар;

б) кеманинг терлаши ва йўлдаги мол-мулкнинг атмосфера ёғинлари таъсирида ивиб қолиши;

в) ташқи ўрами бутун бўлган ҳолда идишнинг ифлосланиши ёки бузилиши оқибатида юкнинг қадрсизланиши;

г) палубадаги юк ёки палубасиз кемаларда ташилаётган юк бортдан ташқарига отилганда ва тўлқинлар томонидан ювилганда;

д) бутун ўринларнинг ёки уларнинг бир қисмининг ўғирланиши, йўқолиши ёки бутун ўринларнинг етказиб берилмаслиги.

4.3. Ушбу Шартнома билан Суғурта қилдирувчининг учинчи шахслар олдидаги ҳар қандай жавобгарлигини қоплаш истисно этилади, агар бу ҳақда Суғурталовчи билан ёзма равишда махсус келишувга эришилмаган бўлса.

5-бўлим. СУҒУРТА СУММАСИ ВА СУҒУРТА МУКОФОТИ

5.1. Ушбу Шартнома бўйича суғурта суммаси _____ ни ташкил этади.

(сумма рақамлар ва сўз билан)

5.2. Ушбу Шартнома бўйича суғурта мукофоти _____ ни ташкил этади.

(сумма рақамлар ва сўз билан)

5.3. Суғурта мукофоти ушбу Шартнома томонлар томонидан имзолангандан сўнг 5 (беш) банк куни ичида бир йўла тўланади.

(Суғурта мукофотини босқичма-босқич тўлаш шarti билан 5.3-банд қуйидаги таҳрирда баён этилади:

Суғурта мукофоти Суғурта қилдирувчи томонидан ҳар чоракда тенг қисмларда, бироқ ҳар бир жорий чорак тугашига қадар беш кундан кечиктирмай тўланади. Биринчи тўлов ушбу Шартнома томонлар томонидан имзоланганидан сўнг 5 (беш) банк куни ичида амалга оширилиши лозим. Тўлов 15 (ўн беш) банк кунидан ортиқ муддатга кечиктирилган тақдирда, Суғурталовчининг мажбуриятлари навбатдаги суғурта мукофоти Суғурталовчининг банк ҳисобварағига келиб тушгунга қадар тўхтатилади. Кўрсатилган ўн беш кунлик муддатда суғурта ҳодисаси юз берганда, Суғурталовчи суғурта мукофотининг тўланган қисмига мутаносиб равишда, муддати ўтган суғурта тўловини чегириб ташлаган ҳолда тўловни амалга оширади).

5.4. Ушбу Шартномага нисбатан Франшиза (шартли, шартсиз) ҳар бир зарар ва /ёки барча зарарлар ҳар бир суғурта ҳодисаси натижаси бўйича _____ миқдорида қўлланилади

(сумма рақамлар ва сўз билан)

6-бўлим. ШАРТНОМАНИНГ КУЧГА КИРИШИ ВА ИШЛАШ МУДДАТИ

6.1 Ушбу Шартнома томонлар имзолаган пайтдан бошлаб, Суғурта қилдирувчи ушбу Шартноманинг 5.2-бандида кўрсатилган суғурта мукофотини ўз вақтида тўлаган тақдирда кучга киради ва Суғурта полисида кўрсатилган суғурта даври тугагунга қадар амал қилади.

6.2. Суғурталовчининг Суғурта шартномаси бўйича мажбуриятлари юк ташувчининг масъул ходимлари томонидан жўнатиш пунктида қабул қилиб олинган пайтдан бошланади ва суғурта мукофоти ўз вақтида тўланган тақдирда, юк белгиланган манзилга етказилгунга қадар бутун ташиш давомида (шу жумладан, қайта юклаш, қайта юклаш, шунингдек, қайта юклаш ва қайта ортиш пунктларидаги омборларда сақлаш) давом этади.

6.3. Суғурта мукофоти ўз вақтида тўланмаган тақдирда, Суғурталовчининг ушбу Шартнома бўйича мажбуриятлари суғурта мукофоти Суғурталовчининг ҳисоб рақамига ўтказилган пайтдан бошлаб, бироқ 5.3.-бандда кўрсатилган муддатдан олдин эмас кучга киради.

6.4. Агар Суғурталовчининг жўнатилаётган мол-мулк (юк) бўйича мажбуриятлари кучга киргандан сўнг, Суғурта қилдирувчи белгиланган манзилни ва/ёки ҳаракатланиш йўналишини ўзгартирса, ушбу суғурта ўз кучини йўқотади.

6.5. Ушбу Шартнома Суғурта қилдирувчига боғлиқ бўлмаган ҳолатлар туфайли мол-мулк мажбурий ушлаб турилганда ёки мажбурий тушириш, қайта жўнатиш ёки қайта юклаш пайтида, Суғурталовчини зудлик билан хабардор қилиш шarti билан ўз кучида қолади.

6.6. Суғурта мукофоти Суғурта қилдирувчи томонидан Суғурталовчининг ҳисоб рақамига пул маблағларини (нақд, нақдсиз) ўтказиш (суғурта агентига тўлаш) тартибида тўланади. Суғурталовчининг банк ҳисобварағига пул маблағлари ўтказилган кун суғурта мукофоти тўланган кун деб ҳисобланади.

6.7. Суғурта полиси Суғурта қилдирувчига суғурта мукофоти Суғурталовчининг ҳисоб рақамига келиб тушгандан сўнг 3 кун ичида банк ўтказмаси орқали ёки тўлов тизимлари орқали тўланганда суғурта мукофоти Суғурталовчининг ҳисоб рақамига келиб тушган кунда берилади.

7-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

7.1. Ушбу Шартноманинг амал қилиш даврида Суғурта қилдирувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

- а) Суғурталовчи билан келишган ҳолда ушбу Шартномага ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш;
- б) ушбу Шартноманинг бутун амал қилиш муддати давомида Суғурталовчининг суғурта масалалари бўйича маслаҳатларини олиш;
- в) ушбу Шартнома шартларига мувофиқ суғурта ҳодисаси юз берганда суғурта товонини тўлашни талаб қилиш.

7.2. Ушбу Шартноманинг амал қилиш даврида Суғурта қилдирувчи қуйидагиларга мажбур:

- а) ушбу Шартнома кучга киргунга қадар, агар мавжуд бўлса, суғурталанган юкка нисбатан қўлланиладиган бошқа барча суғурта шартномалари ва/ёки Суғурта полислари ҳақида хабар бериш;
- б) ушбу Шартномада белгиланган тартибда ва муддатларда суғурта мукофотларини тўлаш;
- в) ушбу Шартномани тузишда Суғурталовчига таваккалчилик даражасига таъсир этувчи омилларни аниқлаш учун аҳамиятли бўлган ишончли маълумотларни маълум қилиш;
- г) ушбу Шартноманинг амал қилиш даврида суғурта ҳодисаси юз бериш эҳтимолини оширадиган хавф даражаси ва ҳолатлардаги ҳар қандай жиддий ўзгаришлар тўғрисида Суғурталовчига хабар бериш;
- д) ўз ҳисобидан барча оқилона эҳтиёт чораларини кўриш ва Суғурталовчининг зарарлар, шикастланишларнинг олдини олиш бўйича барча тавсияларига, шунингдек, қонун кўрсатмалари ва юк ишлаб чиқарувчисининг тавсияларига риоя қилиш;
- е) Суғурталовчига суғурта товонини тўлаш бўйича талабни асослаши мумкин бўлган ҳодиса юз берганда, ушбу Шартномада кўрсатилган муддат ва усулда Суғурталовчини унинг юз берганлиги тўғрисида хабардор қилиш.

7.3. Суғурталовчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

- а) Суғурта қилдирувчи ушбу Шартнома бўйича ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажармаган ёки лозим даражада бажармаган тақдирда тўловни рад этиш;
- б) суғурта ҳодисаси юз бериши хавфи даражасини тавсифловчи қўшимча ҳужжатларни талаб қилиш. Ушбу Шартноманинг амал қилиш даврида таваккалчилик даражаси ўзгарган тақдирда, суғурта мукофоти миқдори вазиятга қараб кўпайиш ёки камайиш томонига қайта кўриб чиқилиши мумкин;
- в) Суғурта қилдирувчи томонидан маълум қилинган маълумотларни, шунингдек, ушбу Шартнома шартларининг Суғурта қилдирувчи томонидан бажарилишини текшириш.

7.4. Суғурталовчи қуйидагиларга мажбур:

- а) ушбу Шартномада белгиланган муддатларда Суғурта полисини бериш;
- б) барча зарур ҳужжатларни олгандан, суғурта ҳодисаси юз берганлигини тан олгандан ва Суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатномани имзолагандан сўнг, ушбу Шартномада кўрсатилган миқдорда ва муддатларда суғурта тўловини амалга ошириш;
- в) ушбу Шартноманинг амал қилиш даврида Суғурталовчига суғурта масалалари бўйича маслаҳатлар бериш;
- г) ушбу Шартноманинг амал қилиш даврида Суғурта қилдирувчидан олинган маълумотларнинг махфийлигига риоя этиш, Суғурталовчи Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига мувофиқ давлат органларига маълумот тақдим этиши шарт бўлган ҳоллар бундан мустасно.

8-бўлим. СУҒУРТА ДАЪВОЛАРИНИ КўРИБ ЧИҚИШ

8.1. Суғурталовчига суғурта товонини тўлаш бўйича талабни асослаши мумкин бўлган ҳодиса юз берганда, Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи дарҳол, лекин 3 (уч) календарь кундан кечиктирмай, бу ҳақда Суғурталовчини ҳар қандай тасдиқланган шаклда хабардор қилиши шарт.

8.2. Суғурта қилдирувчи ҳар қандай йўқотишлар ва/ёки шикастланишлар содир бўлганлиги тўғрисида хабар берганда, Суғурталовчи зарарнинг тури, сабаблари ва ҳолатларини батафсил ўрганиш учун ўз ходимини ёки суғурта даъволарини кўриб чиқиш топширилган бошқа шахсни юборишга ҳақли. Суғурта қилдирувчи Суғурталовчининг вакилига аниқланган зарарни кўздан кечириш имкониятини таъминлаши ёки етказилган зарарни қайд этувчи видео, фотоматериалларни тақдим этиши лозим.

8.3. Суғурталовчига суғурта товонини тўлаш тўғрисида талаб қўйилганда, Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчи 60 календарь кун ичида қуйидаги ҳужжатларни тақдим этиши шарт:

8.3.1. Суғурта шартномаси (Суғурта полиси);

8.3.2. суғурта ҳодисаси юз берганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар: рўйхатга олиш далолатномаси, кема журналидан кўчирма, диспатчернинг умумий авария тўғрисидаги далолатномаси, кеманинг юкини тушириш тўғрисидаги қайднома, кема манифести, сюрвеерлик далолатномаси ва шу кабилар;

8.3.3. зарар миқдори тааллуқли ҳужжатлар: авария комиссари томонидан суғурталанган юкни кўздан кечириш далолатномаси, мустақил экспертиза, баҳолаш далолатномаси ва зарар (суғурта ҳодисаси) аниқланган жойнинг қонунлари ёки талабларига мувофиқ тузилган бошқа ҳужжатлар ва шу кабилар;

8.3.4. амалга оширилган харажатларни тасдиқловчи ҳужжатлар, умумий авария бўйича зарарлар, харажатлар ва бадалларни қоплаш талаб қилинган тақдирда - ҳужжатлар билан асосланган ҳисоб-китоб ёки диспач, шунингдек, етказилган зарар миқдори ҳақида фикр юритиш имконини берувчи бошқа ҳужжатлар.

8.4. Суғурталовчи ушбу Шартноманинг 8.3-бандида кўрсатилган ҳужжатларнинг тўлиқ рўйхатини тақдим этишни талаб қилмасдан, суғурта ҳодисасини тан олиш ёки тан олмаслик тўғрисида қарор қабул қилишга ҳақли.

9-бўлим. СУҒУРТА ҚОПЛАМАСИНИ ТўЛАШ ТАРТИБИ

9.1. Суғурта товони Суғурталовчи томонидан кўриб чиқиш жараёнида аниқланган зарар миқдорида, бироқ ушбу Шартноманинг 5.1-бандида кўрсатилган суғурта суммасидан юқори бўлмаган миқдорда тўланади.

9.2. Зарур ҳолларда, ҳодисани кўриб чиқиш учун Суғурталовчининг, Суғурта қилдирувчининг вакиллари, шунингдек, зарур ҳолларда ваколатли ташкилотларнинг вакиллари кирадиган Комиссия тузилиши мумкин.

9.3. Суғурта товони Суғурталовчи томонидан Суғурта ҳодисаси тўғрисидаги далолатнома имзоланган кундан бошлаб 15 (ўн беш) банк куни ичида Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчининг (тарафларнинг келишувига кўра) ҳисоб рақамига ўтказиш йўли билан тўланади.

9.4. Суғурта товони тўлангандан сўнг, тўланган сумма доирасида Суғурта қилдирувчи ёки Наф олувчининг учинчи шахсларга нисбатан барча даъволари ва ҳуқуқлари Суғурталовчига ўтади.

9.5. Суғурта қилдирувчи суғурта натижасида қопланган зарар учун жавобгар шахсга нисбатан талаб қилиш ҳуқуқини амалга ошириш мақсадида Суғурталовчи томонидан зарур ва талаб қилиниши мумкин бўлган барча ҳужжатлар ва тартиб-таомилларни бажаришга рози бўлиши керак.

(Зарурат бўлганда, суғурта шартномасининг ушбу бўлимига ушбу Суғурта шартномаси бўйича тақдим этиладиган суғурта қопламасининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда суғурта тўловини амалга оширишнинг бошқа шартлари киритилиши мумкин).

10-бўлим. ШАРТНОМАНИ ТўХТАТИШ ВА БЕКОР ҚИЛИШ

10.1. Ушбу Шартнома томонлардан бирининг ёзма аризасига кўра муддатидан олдин тўхтатиш мумкин, бунда шартноманинг бекор қилиниши учинчи томон манфаатларига дахлдор бўлган ҳоллар бундан мустасно, агар бу ҳақда тахмин қилинаётган бекор қилиш муддатидан камида 30 (ўттиз) кун олдин маълум қилинган бўлса.

10.2. Суғурталовчи ўз мажбуриятларини бузганлиги сабабли Суғурта қилдирувчи ушбу Шартномани муддатидан олдин бекор қилишни талаб қилган тақдирда, тўланган суғурта мукофоти тўлиқ ҳажмда қайтарилиши лозим. Акс ҳолда, суғурта мукофоти ушбу Шартноманинг амал қилиши бошланган санадан бошлаб ўтган даврга мутаносиб равишда тўланган суғурта мукофоти суммасининг 10 фоизи миқдорида Суғурталовчининг қилган харажатларини чегирган ҳолда суғуртанинг тугамаган даври учун қайтарилади.

10.3. Суғурталовчи Суғурта қилдирувчи ўз мажбуриятларини бузганлиги сабабли ушбу Шартномани муддатидан олдин бекор қилишни талаб қилса, тўланган суғурта мукофоти қайтарилмайди.

10.4. Ушбу Шартноманинг амал қилиши қуйидаги ҳолларда тўхтатилади:

а) суғурта даври тугаганда;

б) Суғурталовчи томонидан Суғурта қилдирувчи олдидаги мажбуриятлар тўлиқ ҳажмда бажарилганда;

в) Суғурта қилдирувчи вафот этганда (агар Суғурта қилдирувчи жисмоний шахс бўлса), суғурта ҳодисаси юз бергунга қадар Суғурта қилдирувчи тугатилганда (агар Суғурта қилдирувчи юридик шахс бўлса).

г) Суғурта қилдирувчи (агар Суғурта қилдирувчи жисмоний шахс бўлса) қонунда белгиланган тартибда муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топилганда;

д) Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳолларда.

11-бўлим. СУБРОГАЦИЯ

11.1. Суғурта товонини тўлаган Суғурталовчига тўланган сумма доирасида Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) нинг етказилган зарар учун жавобгар шахсга нисбатан талаб қилиш ҳуқуқи ўтади.

11.2. Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) суғурта товонини олишда барча зарур ҳужжатларни Суғурталовчига топшириши ва Суғурталовчи томонидан суғурта ҳодисаси юз беришда айбдор бўлган шахсга нисбатан қайта талаб қилиш ҳуқуқини амалга ошириш учун барча ҳаракатларни амалга ошириши шарт.

11.3. Агар Суғурта қилдирувчи (Наф олувчи) Суғурталовчи томонидан қопланган зарарлар учун жавобгар шахсга нисбатан ўз талаб қилиш ҳуқуқидан воз кечса ёки ушбу ҳуқуқни амалга ошириш Суғурта қилдирувчининг (Наф олувчининг) айби билан имконсиз бўлиб қолса, Суғурталовчи суғурта товонини тўлиқ ёки тегишли қисмини тўлашдан озод қилинади ва суғурта товонининг ортиқча тўланган суммасини қайтаришни талаб қилишга ҳақли.

12-бўлим. ТОМОНЛАРНИНГ ЖАВОБГАРЛИГИ

12.1. Томонлар ўз зиммаларига олган мажбуриятларни бажармаганликлари ёки лозим даражада бажармаганликлари учун Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ жавобгар бўладилар.

12.2. Суғурта мукофоти ўз вақтида тўланмаган тақдирда, Суғурталовчи Суғурта қилдирувчига муддати ўтказиб юборилган ҳар бир кун учун тўланмаган суғурта мукофоти (тўлови) суммасининг 0,2 фоизи миқдорида, бироқ муддати ўтказиб юборилган сумманинг 10 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда пеня ҳисоблашга ҳақли.

12.3. Суғурта қилдирувчига тўланиши лозим бўлган суғурта тўловини кечиктирганлик учун. Суғурталовчи Суғурта қилдирувчига кечиктирилган ҳар бир кун учун кечиктирилган сумманинг 0,2 фоизи миқдорида, бироқ ушбу Суғурта шартномаси бўйича тўланиши лозим бўлган сумманинг 10 фоизидан кўп бўлмаган миқдорда пеня тўлайди.

12.4. Ушбу Суғурта шартномаси бўйича қабул қилинган мажбуриятларни бажаришдан асоссиз равишда тўлиқ ёки қисман бош тортганлик учун ўз мажбуриятларини бузган томон бошқа томонга у тўлашдан бош тортган ёки бўйин товлаган сумманинг 15 фоизи миқдорида жарима тўлайди.

13-бўлим. ФОРС - МАЖОР

13.1. Томонлар форс-мажор ҳолатлари даврида суғурта шартномаси бўйича ўз мажбуриятларини қисман ёки тўлиқ бажармаганликлари учун жавобгар бўлмайдилар.

13.2. Форс-мажор ҳолатларига қуйидагилар киради: табиий ҳодисалар (зилзилалар, кўчкилар, довуллар, қурғоқчиликлар ва суғурта шартномасида назарда тутилмаган, санаб ўтилмаган бошқа табиий офатлар) ёки ижтимоий-иқтисодий ҳолатлар (ҳарбий ҳаракатлар, иш ташлашлар,

қамаллар, давлат ташкилотлари ва давлатлар ўртасидаги чеклов ва тақиқлаш чоралари, шунингдек, ҳукумат қарорлари ва бошқалар) туфайли юзага келган фавқулодда, олдини олиб бўлмайдиган ва кўзда тутилмаган ҳолатлар, агар бу ҳолатлар суғурта шартномасининг бажарилишига бевосита таъсир кўрсатган бўлса.

13.3. Форс-мажор ҳолатлари юзага келганда ва тугатилганда томонлар бир-бирларини ёзма равишда хабардор қиладилар.

13.4. Форс-мажор ҳолатлари юзага келган тақдирда, томонларнинг мажбуриятларини бажариш муддати форс-мажор ҳолатлари амал қилган вақтга мутаносиб равишда кечиктирилади.

14-бўлим. НИЗОЛАРНИ ҲАЛ ЭТИШ ТАРТИБИ

14.1. Ушбу Шартномада назарда тутилган ёки у билан боғлиқ масалалар бўйича низолар, талаблар ёки келишмовчиликлар юзага келган тақдирда, томонлар уларни музокаралар йўли билан ҳал этиш чораларини кўрадилар.

14.2. Ушбу Шартномадан келиб чиқадиган ёки у билан боғлиқ низолар, келишмовчиликлар ёки талабларни, шу жумладан унинг бажарилиши, бузилиши, тўхтатилиши ёки ҳақиқий эмаслиги билан боғлиқ низоларни ҳал қилишнинг имкони бўлмаганда, улар Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилигига мувофиқ ҳал қилиниши лозим.

15-бўлим. БОШҚА ШАРТЛАР

15.1. Ушбу Шартномага барча қўшимчалар ва ўзгартиришлар томонларнинг розилиги билан ёзма равишда амалга оширилиши шарт.

15.2. Томонларнинг ушбу Шартномада тавсифланмаган ўзаро муносабатлари Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонунчилиги ва ушбу Шартнома тузилган Суғурта қоидалари билан тартибга солинади.

15.3. Ушбу Шартнома 2 нусхада тузилган бўлиб, томонларнинг ҳар бирида бир нусхадан сақланади ва бир хил юридик кучга эга.

16-БЎЛИМ. ТОМОНЛАРНИНГ ЮРИДИК МАНЗИЛЛАРИ, РЕКВИЗИТЛАРИ ВА ИМЗОЛАРИ

СУҒУРТАЛОВЧИ «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ	СУҒУРТА ҚИЛДИРУВЧИ
Манзил: Тошкент ш., Абдулла Қодирий кўчаси, 3А-уй Банк: Ўзбекистон Миллий банкининг «Саёҳат» филиали х/р: 2021 4000 5039 6842 0001 МФО: 00450 ИНН: 202723160 Тел.: +998 71 207 91-93	Манзил: _____ _____ Банк: _____ х/р: _____ МФО: _____ ИНН: _____ Тел: _____
Суғурталовчи номидан: Бошқарув Раиси: _____ (имзо) м.ў.	Суғурта қилдирувчи номидан: _____ (имзо) м.ў.

Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш шартномаси намунасига

1-илова

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясига

(Ариза берувчининг фамилияси, исми, отасининг исми тўлиқ)

паспорт: серияси: _____ рақами: _____ берилган _____ «____» _____ 20__ й.,
турар жойи: _____

Йўлдаги мол-мулкни суғурталаш тўғрисида

СЎРОВНОМА-АНКЕТАСИ *

Сиздан «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг (умумий суғурта тармоғининг 7-синфи) Йўлдаги мол-мулкни суғурталаш қоидаларида назарда тутилган шартлар асосида мен билан Йўлдаги мол-мулкни суғурталаш шартномасини тузишингизни сўрайман.

Ташилган юк маълумотлари

1. Юк номи _____
2. Ўраш тури _____
3. Жойлар сони (миқдор) _____
4. Юкнинг оғирлиги (ҳажми) _____
5. Партиялаб ташиш _____
6. Коносаментлар ёки юк жўнатишни расмийлаштириш бўйича бошқа ҳужжатларнинг рақамлари ва саналари: _____
7. Транспорт тури (номи, қурилган йили, кема тоннасида): _____
8. Юкни кемада жўнатиш усули (палубада, трюмда, уйиб, тўкиб, қуйиб): _____
9. Юкни жўнатиш/қайта юклаш ва белгиланган манзиллар: _____
10. Юк жўнатилган сана: _____
11. Юкнинг ҳақиқий қиймати: _____
12. Юкнинг суғурта қиймати: _____
13. Суғурта суммаси: _____
14. Юк эгаси: _____
15. Юк ташувчи: _____
16. Юкни кузатиб бориш (қўриқлаш): _____
17. Суғурталанадиган таваккалчилик турлари: _____
18. Юк етказиб берилган сана: _____
19. Хавф даражасини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган қўшимча маълумотлар: _____

Аввалги суғурталовчи: _____

(Суғурталовчининг тўлиқ номи)

Қандай хавф-хатарлар суғурталанган? _____

Йўлдаги мол-мулкни суғурта қилиш шартномалари бўйича илгари суғурта товони тўловлари амалга оширилганми: ҳа, йўқ (кераксиз қисми чизилсин).

Ушбу Ариза-сўровномада мен келтирган маълумотлар ишончли ва тўлиқ эканлигини тасдиқлайман. Шунингдек, мен «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурталаш қоидаларини (умумий суғурта соҳасининг 7-синфи) олганимни ва суғурта шартларига розилигимни тасдиқлайман. Бундан ташқари, суғурта даврида суғурта объектида юз берган барча ўзгаришлар тўғрисида маълум қилиш мажбуриятини ўз зиммамга оламан.

(Ариза берувчининг имзоси)

_____ « ____ » _____ 20__ г.

Ариза _____ қабул қилинди ва журналда 20__ йил « ____ » _____ да _____ рақами билан рўйхатга олинди.

(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК ходимининг лавозими ва фамилияси)

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясига
Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш тўғрисида
СЎРОВНОМА-АНКЕТАСИ*

Ариза берувчининг номи _____

(Ариза берувчининг тўлиқ номи)

_____ номидан, _____ асосида ҳаракат қилувчи,
(ваколатли шахснинг Ф.И.О.) (Устав, Низом, ишончнома, бошқа)

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш қоидаларида
(умумий суғурта тармоғининг 7-синфи) назарда тутилган шартлар асосида йўлдаги мол-мулкни
суғурта қилиш шартномасини тузишингизни сўрамоқда.

Ариза берувчининг реквизитлари

Юридик манзил: _____

Почта манзили: _____

Телефон: _____ e-mail: _____

Ариза берувчининг Банк реквизитлари:

Банк: _____

Х/р _____

код _____

СТИР _____

Аризачининг умумий тавсифи: _____

Ушбу фаолият тури билан шуғулланиш тажрибаси _____ йил

Олдинги суғурталовчи: _____

(Суғурталовчининг тўлиқ номи)

Қандай хавф-хатарлар суғурталанган: _____

Йўлдаги мол-мулкни суғурта қилиш шартномалари бўйича илгари суғурта товони тўловлари
амалга оширилганми: ҳа, йўқ (кераксиз қисми чизилсин).

Ташилган юк маълумотлари:

1. Юк номи _____

2. Ўраш тури _____

3. Жойлар сони (миқдор) _____

4. Юкнинг оғирлиги (ҳажми) _____

5. Партиялаб ташиш _____

6. Коносаментлар ёки юк жўнатишни расмийлаштириш бўйича бошқа ҳужжатларнинг
рақамлари ва саналари: _____

7. Транспорт тури (номи, қурилган йили, кема тоннасида): _____

8. Юкни кемада жўнатиш усули (палубада, трюмда, уйиб, тўкиб, куйиб): _____

9. Юкни жўнатиш/қайта юклаш ва белгиланган манзиллар: _____

10. Юк жўнатилган сана: _____

11. Юкнинг ҳақиқий қиймати: _____

12. Юкнинг суғурта қиймати: _____

13. Суғурта суммаси: _____

14. Юк эгаси: _____

15. Юк ташувчи: _____

16. Юкни кузатиб бориш (қўриқлаш): _____

17. Суғурталанадиган таваккалчилик турлари: _____

18. Юк етказиб берилган сана: _____

19. Хавф даражасини аниқлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган қўшимча маълумотлар: _____

Аввалги суғурталовчи: _____

(Суғурталовчининг тўлиқ номи)

Қандай хавф-хатарлар суғурталанган? _____

Ушбу Ариза-сўровномада мен келтирган маълумотлар ишончли ва тўлиқ эканлигини тасдиқлайман. Шунингдек, мен «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурталаш қоидаларини (умумий суғурта соҳасининг 7-синфи) олганимни ва суғурта шартларига розилигимни тасдиқлайман. Бундан ташқари, суғурта даврида суғурта объектида юз берган барча ўзгаришлар тўғрисида маълум қилиш мажбуриятини ўз зиммамга оламан.

(Ариза берувчининг имзоси)

«__» _____ 20__ г.

Ариза _____ қабул қилинди ва журналда 20__ йил «__» _____ да _____ рақами билан рўйхатга олинди.

(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК ходимининг лавозими ва фамилияси)

Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурталаш бўйича ____-сонли суғурта полиси *

1. Суғурта қилдирувчининг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
2. Суғурталанган юк: _____
3. Юк ташиш тури: _____
4. Суғурта ҳодисаси: _____
5. _____ Суғурта _____ суммаси: _____
6. Суғурта бадали: _____
7. Суғурта мукофотини тўлаш муддати: _____
8. Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати 00 соат «__» _____ 20__ йилдан 24-00 соат «__» _____ 20__ йил гача.
9. Қоплама ҳудуди _____

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг 20__-йил «__» _____даги ____-сонли Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурталаш шартномаси бўйича мажбуриятлари кучга кирди.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК раҳбари _____

(Ф.И.Ш., имзо) м.ж.

Полис берилган сана: «__» _____ 20__ й.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК билан тезкор алоқа телефони) _____

Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурталаш бўйича ____-сонли суғурта полиси *

1. Ариза берувчининг тўлиқ номи: _____
2. Суғурта қилдирувчининг почта манзили ва банк реквизитлари: _____
3. Суғурталанган юк: _____
4. Юк ташиш тури: _____
5. Суғурта ҳодисаси: _____
6. Умумий суғурта суммаси: _____
7. Суғурта мукофоти: _____
8. Суғурта мукофотини тўлаш муддати: _____
9. Қоплама ҳудуди _____
10. Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати 00 соат «__» _____ 20__ йилдан 24-00 соат «__» _____ 20__ йил гача.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг 20__-йил «__» _____даги ____-сонли Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурталаш шартномаси бўйича мажбуриятлари кучга кирди.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК раҳбари _____

(Ф.И.Ш., имзо) м.ж.

Полис берилган сана: «__» _____ 20__ й.

"EUROASIA INSURANCE" АЖ ҚК билан тезкор алоқа телефони) _____

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта компаниясига _____ дан
(Суғурта қилдирувчининг тўлиқ фамилияси, исми, отасининг исми)
паспорт: серияси: _____ рақами: _____, 20__ йил «__» _____ куни
_____ га _____ берилган,
_____ манзилида яшайдиган
Суғурта полиси (шартномаси): № ____, 20__ йил «__» _____
Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати соат 00 20__ йил «__» _____ дан соат 24-00
20__ йил «__» _____ гача
Суғурталанган юк бўйича суғурта суммаси: _____.

Суғурталанган юк билан боғлиқ ҳодиса ҳақида АРИЗА

Шуни маълум қиламанки, суғурталанган юкда суғурта ҳодисаси деб тан олинishi мумкин бўлган ҳодиса содир бўлган. Воқеанинг сабаблари ва ҳолатлари ҳақида қуйидагиларни маълум қиламан:

Ҳодиса санаси ва вақти: _____

Ҳодиса жойи манзили: _____

Юк ташилди: _____

Ҳодиса юзасидан ҳуқуқ-тартибот идораларига хабар берилган _____ ва
_____ суғурталанган юк билан содир бўлган ҳодиса тўғрисида 20__ йил
«__» _____ даги _____ -сонли _____ тузилган

(мансабдор шахснинг унвони, лавозими, Ф.И.О.) (ҳужжат тури)

Ҳодиса ҳолатлари: _____

Суғурталанган юкка етказилган зарарнинг тавсифи: _____

Суғурталанган юк бўйича харажатлар қанча суммага баҳоланади? _____

Ушбу аризага қуйидагилар илова қилинади: _____

Мен ушбу воқеа бўйича ўзимга маълум бўлган барча ишончли маълумотларни етказдим.

Суғурта қилдирувчи номидан _____ 20__ й.

(имзо)

Ариза _____ қабул қилинди ва журналда 20__ йил «__» _____ да
(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК ходимининг лавозими ва фамилияси)

_____ рақами билан рўйхатга олинди.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ суғурта компаниясига _____дан

(Суғурта қилдирувчининг тўлиқ номи)

Суғурта қилдирувчининг почта манзили ва банк реквизитлари:

Суғурта полиси (шартномаси): № __, 20 __ йил «__» _____

Суғурта шартномасининг амал қилиш муддати соат 00 20 __ йил «__» _____ дан соат 24-00 20 __ йил «__» _____ гача

Суғурталанган юк бўйича суғурта суммаси:

Суғурталанган юк билан боғлиқ ҳодиса ҳақида АРИЗА

Шуни маълум қиламанки, суғурталанган юкда суғурта ҳодисаси деб тан олиниши мумкин бўлган ҳодиса содир бўлган. Воқеанинг сабаблари ва ҳолатлари ҳақида қуйидагиларни маълум қиламан:

Ҳодиса санаси ва вақти: _____

Ҳодиса жойи манзили: _____

Юк ташилди: _____

Ҳодиса юзасидан ҳуқуқ-тартибот идораларига хабар берилган _____ ва _____ суғурталанган юк билан содир бўлган ҳодиса тўғрисида 20 __ йил «__» _____ даги _____ -сонли _____ тузилган

(мансабдор шахснинг унвони, лавозими, Ф.И.О.) (ҳужжат тури)

Ҳодиса ҳолатлари: _____

Суғурталанган юкка етказилган зарарнинг тавсифи: _____

Суғурталанган юк бўйича харажатлар қанча суммага баҳоланади? _____

Мен ушбу воқеа бўйича ўзимга маълум бўлган барча ишончли маълумотларни етказдим.

Суғурта қилдирувчи номидан _____ 20 __ й.

(имзо)

Ариза _____ қабул қилинди ва журналда 20 __ йил «__» _____ да

(«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚҚ ходимининг лавозими ва фамилияси)

_____ рақами билан рўйхатга олинди.

Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш шартномаси намунасига

4– илова

Суғурта ҳодисаси юз берганлиги тўғрисидаги

_____ -сонли ДАЛОЛАТНОМА

_____ ш.

«_____» _____ 20__ йил

Биз, қуйида имзо чекувчилар, «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК вакили _____, бир томондан, Суғурта қилдирувчининг вакили _____

(Лавозими, Ф.И.Ш.)

(Суғурта қилдирувчи вакилининг Ф.И.Ш., паспорт маълумотлари)

иккинчи томондан ва эксперт(лар) _____

(экспертларнинг Ф.И.Ш., паспорт маълумотлари, зарурат бўлганда тўлдирилади)

учинчи томондан, йўлда бўлган мол-мулкни (юкни) суғурталаш 20__ йил «__» _____ даги шартномасига қуйидаги далолатномани туздик:

1. Суғурта шартномаси бўйича суғурталанган юк билан қуйидагилар содир бўлди:

_____ (ҳодисанинг қаерда, қачон ва қандай ҳолатларда содир бўлганлигини кўрсатиш)

2. Бахтсиз ҳодиса натижасида суғурталанган юк _____

(суғурталанган юкка етказилган зарарни тавсифлаш)

3. Суғурталанган юкнинг суғурта суммаси: _____

4. Суғурталанган юк бўйича илгари тўланган суғурта товони суммалари _____

5. Суғурта ҳодисаси юз беришига сабаб бўлган фактлар бўйича жиноят иши қўзғатилганми ёки суд жараёни бошланганми: ҳа; йўқ (кераксизларини ўчириб ташланг).

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК вакили _____ М.Ж.

(Ф.И.Ш., имзо)

Суғурта қилдирувчининг вакили _____

(Ф.И.Ш., имзо)

Эксперт(лар) _____

(Ф.И.Ш., имзо)

Ушбу Далолатнома «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК томонидан кўриб чиқилган (20__ йил «__» _____ даги _____ -сонли баённома (қарор) ва тўлаш тўғрисида қарор қабул қилинган; суғурталанган юк бўйича _____ миқдорида суғурта товонини тўлашни/рад этиш (кераксиз қисми ўчирилсин).

Йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш шартномаси намунасига

5 – илова

Йўлдаги мол-мулкни суғурта қилиш бўйича ____-сонли суғурта полиси *

Ушбу Суғурта полисига мувофиқ, «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК суғурта ҳодисаси юз берганда «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг йўлдаги мол-мулкни (юкни) суғурта қилиш қоидалари (умумий суғурта тармоғининг 7-синфи) шартларига мувофиқ суғурта тўловини амалга ошириш мажбуриятини олади.

1. Суғурта қилдирувчининг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
2. Наф олувчининг фамилияси, исми, отасининг исми: _____
3. Юкнинг номи _____
4. Суғурта ҳодисаси: _____
5. Суғурта суммаси: _____
6. Суғурта мукофоти: _____
7. Суғурта мукофотини тўлаш муддати ва тартиби: _____
8. Мазкур Суғурта полисининг амал қилиш муддати: 20__ йил «__» _____ соат 00 дан 20__ йил «__» _____ соат 24-00 гача.
9. «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг ушбу Суғурта полиси бўйича мажбуриятлари кучга кирди.

Суғурта қилдирувчи «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг (умумий суғурта тармоғининг 7-синфи) Йўлдаги мол-мулкни суғурта қилиш қоидаларини қабул қилди ва суғурта шартларига розилик билдирди.

Суғурта қилдирувчи шартнома тузиш чоғида суғурталовчига маълум қилинган ҳолатлардаги ўзига маълум бўлган жиддий ўзгаришлар тўғрисида, агар бу ўзгаришлар суғурта таваккалчилигининг ошишига жиддий таъсир кўрсатиши мумкин бўлса, Суғурталовчига дарҳол хабар бериш мажбуриятини олади. «EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚКнинг (умумий суғурта тармоғининг 7-синфи) суғурта қилдирувчига топширилган Йўлдаги мол-мулкни суғурта қилиш қоидаларида кўрсатилган ўзгаришлар муҳим деб эътироф этилади.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК раҳбари _____

(Ф.И.Ш., имзо) м.ў.

«EUROASIA INSURANCE» АЖ ҚК билан шошилиш алоқа телефони: _____